

СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Број 163 Год. LXIV | Петок, 26 декември 2008

Цена на овој број е 210 денари

www.slvesnik.com.mk

contact@slvesnik.com.mk

СОДРЖИНА

	Стр.		Стр.
3382. Исправка на Законот за изменување и дополнување на Изборниот законик	2	3391. Правилник за формата и содржината на регистарот на доделени договори за концесија/јавно приватно партнерство и формата и содржината на образецот за пријавување на податоците за доделени договори за концесија/јавно приватно партнерство.....	4
3383. Одлука за давање согласност на Програмата за изменување и дополнување на Годишната инвестициона програма на Ј.П. Агро-берза-Скопје за 2008 година.....	2	3392. Правилник за поблиските услови, критериуми и начинот на остварување на правото на еднократна парична помош за новороденче и на правото на родителски додаток за дете.....	7
3384. Решение за именување Национален комесар на Светската изложба во Шангај во 2010 година – Експо Шангај 2010.....	2	3393. Решение на Уставниот суд на Република Македонија У. бр. 104/2008 од 20 ноември 2008 година.....	9
3385. Решение за именување член на Управниот одбор - претставник на основачот на ЈЗУ Клиника по хируршки болести „Свети Наум Охридски“ – Скопје.....	2	3394. Исправка на Уставниот суд на Република Македонија У. бр. 134/08 од 26 декември 2008 година.....	13
3386. Решение за определување претставници во Управниот одбор на Фондот на холокаустот на Евреите од Македонија.....	3	3395. Одлука за изменување и дополнување на Одлуката за сметковниот план за банките.....	13
3387. Решение за разрешување и именување претседател на Управниот одбор на Филмскиот фонд на Република Македонија.....	3	3396. Одлука за изменување и дополнување на Одлуката за задолжително известување за работењето со странство	14
3388. Решение за избор на директор на Националната установа Филмскиот фонд на Република Македонија.....	3	3397. Одлука за изменување и дополнување на Одлуката за начинот и условите под кои резидентите кои не се овластени банки, можат да отвораат и да имаат сметки во странство.....	14
3389. Решение за разрешување од должноста директор на Националната установа Филмскиот фонд на Република Македонија.....	3	3398. Одлука за управувањето со ликвидносниот ризик на банките.....	15
3390. Програма за изменување и дополнување на Програмата со мерки за унапредување на рибарството и аквакултурата во 2008 година.....	3	3399. Одлука за управување со ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности.....	20

	Стр.		Стр.	
3400.	Одлука за доставување податоци за состојбата и прометот на сметките од сметковниот план на банките и на финансиските извештаи.....	24	Декларации, заеднички позиции и демарши на Европската унија кои кои се придружува/прифаќа Република Македонија на покана на ЕУ	
3401.	Одлука за целите на монетарната политика за 2009 година.....	25	15. Одлука за престанување на важењето на Одлуката за спроведување на рестриктивната мерка воведена со Заедничката позиција на Советот на ЕУ 2008/288/ЗНБП од 7 април 2008 година за обновување на рестриктивните мерки кон одредени официјални личности од Белорусија.....	1
3402.	Одлука за изменување и дополнување на Одлуката за лимитите на изложеност.....	26		
3403.	Одлука за определување на видот на хартиите од вредност и финансиските деривативи во кои може да вложува овластена банка во странство.....	28	16. Одлука за спроведување на рестриктивната мерка воведена со Заедничката позиција на Советот на ЕУ 2008/844/ЗНБП од 10 ноември 2008 година за обновување на Заедничката позиција 2006/276/ЗНБП за рестриктивни мерки против одредени официјални личности од Белорусија.....	2
3404.	Одлука за задолжителна резерва.....	30		
3405.	Одлука за задолжителен депозит кај Народната банка на Република Македонија.....	38		
3406.	Одлука за девизен депозит кај Народната банка на Република Македонија.....	41	Огласен дел	1-32

ЗАКОНОДАВНО-ПРАВНА КОМИСИЈА НА СОБРАНИЕТО НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

3382.

По извршеното срамнување на изворниот текст е утврдено дека во текстот на Законот за изменување и дополнување на Изборниот законик („Службен весник на Република Македонија“ број 136/2008) е направена грешка, поради што се дава

ИСПРАВКА НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ИЗБОРНИОТ ЗАКОНИК

Во членот 37 наместо бројот „(3)“ треба да стои бројот „(2)“.

Бр. 10-5750/2
26 декември 2008 година
Скопје

Од Законодавно-правната
комисија на Собранието на
Република Македонија

ВЛАДА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

3383.

Врз основа на член 11, точка 7 од Законот за јавните претпријатија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 38/96, 6/02, 40/03, 49/06 и 22/07), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 23.12.2008 година, донесе

ОДЛУКА ЗА ДАВАЊЕ СОГЛАСНОСТ НА ПРОГРАМАТА ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ГОДИШНАТА ИНВЕСТИЦИОНА ПРОГРАМА НА Ј.П. АГРО-БЕРЗА-СКОПЈЕ ЗА 2008 ГОДИНА

1. Со оваа одлука се дава согласност на Програмата за изменување и дополнување на Годишната инвестициона програма на Ј.П. АГРО-БЕРЗА-Скопје за 2008 година бр. 02-611/3 од 2.12.2008 година, усвоена од Управниот одбор на ова јавно претпријатие, на седницата одржана на 2.12.2008 година.

2. Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 19-6490/1
23 декември 2008 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија,
м-р **Никола Груевски**, с.р.

3384.

Врз основа на член 36, став 6 од Законот за Владата на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 59/2000, 12/2003, 55/2005, 37/2006, 115/2007, 19/2008 и 82/2008), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 18 декември 2008 година, донесе

РЕШЕНИЕ ЗА ИМЕНУВАЊЕ НАЦИОНАЛЕН КОМЕСАР НА СВЕТСКАТА ИЗЛОЖБА ВО ШАНГАЈ ВО 2010 ГОДИНА – ЕКСПО ШАНГАЈ 2010

1. За Национален комесар на Светската изложба во Шангај во 2010 година – ЕКСПО Шангај 2010 се именува Катерина Костеска, државен секретар во Министерство за економија.

2. Со именувањето на Националниот комесар на Светската изложба во Шангај во 2010 година – ЕКСПО Шангај 2010 на досегашниот Национален комесар му престанува мандатот.

3. Ова решение влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 33-5730/3
18 декември 2008 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија,
м-р **Никола Груевски**, с.р.

3385.

Врз основа на член 135 од Законот за здравствената заштита („Службен весник на Република Македонија“ бр. 38/91, 46/93, 55/95, 10/2004, 84/2005, 111/2005, 65/2006 и 5/2007), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 18 декември 2008 година, донесе

РЕШЕНИЕ ЗА ИМЕНУВАЊЕ ЧЛЕН НА УПРАВНИОТ ОДБОР - ПРЕТСТАВНИК НА ОСНОВАЧОТ НА ЈЗУ КЛИНИКА ПО ХИРУРШКИ БОЛЕСТИ „СВЕТИ НАУМ ОХРИДСКИ“ – СКОПЈЕ

1. За член на Управниот одбор – претставник на основачот на ЈЗУ Клиника по хируршки болести „Свети Наум Охридски“ – Скопје, се именува Ирена Брзанова.

2. Ова решение влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 33-6875/1
18 декември 2008 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
м-р **Зоран Ставрски**, с.р.

3386.

Врз основа на член 63-в став 4 од Законот за денационализација („Службен весник на Република Македонија“ бр. 20/98, 31/2000, 42/2003 и 44/2007) и член 3 од Одлуката за основање на Фонд на холокаустот на Евреите од Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 28/2002), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 18 декември 2008 година, донесе

РЕШЕНИЕ
ЗА ОПРЕДЕЛУВАЊЕ ПРЕТСТАВНИЦИ ВО УПРАВНИОТ ОДБОР НА ФОНДОТ НА ХОЛОКАУСТОТ НА ЕВРЕИТЕ ОД МАКЕДОНИЈА

1. За претставници во Управниот одбор на Фондот на холокаустот на Евреите од Македонија се определуваат:

- Љубица Кондијанова,
- Драган Настески.

2. Оваа решение влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 33-6876/1
18 декември 2008 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
м-р **Зоран Ставрски, с.р.**

3387.

Врз основа на член 13 став 1 од Законот за Филмскиот фонд на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 70/2006 и 92/2008), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 25 декември 2008 година, донесе

РЕШЕНИЕ
ЗА РАЗРЕШУВАЊЕ И ИМЕНУВАЊЕ ПРЕТСЕДАТЕЛ НА УПРАВНИОТ ОДБОР НА ФИЛМСКИОТ ФОНД НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

1. Дарко Башевски се разрешува од должноста претседател на Управниот одбор на Филмскиот фонд на Република Македонија.

2. За претседател на Управниот одбор на Филмскиот фонд на Република Македонија се именува Дејан Димески.

3. Ова решение влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр.33-7041/1
25 декември 2008 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
м-р **Зоран Ставрски, с.р.**

3388.

Врз основа на член 15 став 2 од Законот за Филмскиот фонд на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 70/2006 и 92/2008), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 25 декември 2008 година, донесе

РЕШЕНИЕ
ЗА ИЗБОР НА ДИРЕКТОР НА НАЦИОНАЛНАТА УСТАНОВА ФИЛМСКИОТ ФОНД НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

1. За директор на Националната установа Филмски фонд на Република Македонија се избира Дарко Башевски, дипломиран филмски и ТВ снимател.

2. Ова решение влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 33-7063/2
25 декември 2008 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
м-р **Зоран Ставрски, с.р.**

3389.

Врз основа на член 15 став 2 од Законот за Филмскиот фонд на Република Македонија („Службен весник на РМ“ бр. 70/2006 и 92/2008), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 25 декември 2008 година, донесе

РЕШЕНИЕ
ЗА РАЗРЕШУВАЊЕ ОД ДОЛЖНОСТА ДИРЕКТОР НА НАЦИОНАЛНАТА УСТАНОВА ФИЛМСКИОТ ФОНД НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

1. Дејан Илиев се разрешува од должноста директор на Националната установа Филмски фонд на Република Македонија.

2. Ова решение влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во „Службен весник на РМ“.

Бр.33-7067/1
25 декември 2008 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
м-р **Зоран Ставрски, с.р.**

3390.

Врз основа на член 33 од Законот за извршување на Буџет на Република Македонија за 2008 година („Службен весник на Република Македонија бр.160/07“), Владата на Република Македонија на седницата одржана на 26.11.2008 година донесе

ПРОГРАМА
ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ПРОГРАМАТА СО
МЕРКИ ЗА УНАПРЕДУВАЊЕ НА РИБАРСТВОТО И
АКВАКУЛТУРАТА ВО 2008 ГОДИНА

I

1. Во Програмата со мерки за унапредување на рибарството и аквакултурата во 2008 година („Службен весник на Република Македонија“ бр. 22/08) делот I се менува и гласи:

„Средствата за унапредување на рибарството и аквакултурата во 2008 година во вкупен износ од 7.500.000,00 денари, обезбедени согласно раздел 14001 програма 3 подпрограма 30 категорија 46 ставка 464 од Буџетот на Република Македонија за 2008 година („Службен весник на Република Македонија“ бр. 160/2007), ќе се користат според намените, критериумите и условите утврдени со оваа програма и тоа за:“

Во табелата во точката 1 во колоната Средства износот “6.300.000,00” се заменува со износот “5.500.000,00”.

Во точката 2 во колоната Средства износот “3.300.000,00” се заменува со износот “2.000.000,00”.

Точката 3 се брише.

Во Вкупните средства во колоната Средства износот “10.000.000,00” се заменува со износот “7.500.000,00”.

2. Во делот II износот “6.300.000,00” се заменува со износот “5.500.000,00”.

Во табелата Финансиска поддршка за порибување и заштита на риболовните води точката 1.1. се менува и гласи:

1.1.	Финансиска поддршка за порибување на риболовни подрачја (Охридско, Дојранско и Преспанско Езеро)	4.000.000,00

Точката 1.2. се менува и гласи:

1.2.	Финансиска поддршка за порибување на риболовни ревири со салмонидни и ципринидни видови риби	40% од вредноста на набавениот подмладок	500.000,00

Во Вкупните средства во колоната Средства износот "6.300.000,00" се заменува со износот "5.500.000,00".

По ставот 1 се додаваат три нови става 2, 3 и 4 кои гласат:

"Корисници на мерката 1.1. се правни лица – вештачки мрестилишта запишани во регистарот за репроцентри за производство на репродуктивен и порибителен материјал и кои изведуваат вештачки мрест на определени автохтони видови риби.

Корисници на мерките 1.2. и 1.3. се концесионерите на рибите од риболовните води и вештачките акумулации.

Корисник на мерката 1.4. е Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство за ангажирање на лица за вршење физичка заштита на рибите во риболовните подрачја."

3. Во делот III износот "3.300.000,00" се заменува со износот "2.000.000,00.

Табелата се менува и гласи:

2.	Посебни мерки за реализација на активностите од Законот за рибарство и аквакултура		
	Вид на мерка	Опис	Средства
2.1.	Изработка на риболовни основи		1.000.000,00
2.2.	Набавка на опрема за изработка на риболовни дозволи за рекреативен риболов		300.000,00
2.3.	Изработка на софтвер за следење на состојбите во областа на рибарството		200.000,00
2.4.	Научно – апликативни проекти од областа на рибарството и аквакултурата		

МИНИСТЕРСТВО ЗА ФИНАНСИИ

3391.

Врз основа на член 107 став 5 од Законот за концесии и други видови на јавно приватно партнерство („Службен весник на Република Македонија“ број 7/2008), министерот за финансии донесе

П Р А В И Л Н И К

ЗА ФОРМАТА И СОДРЖИНАТА НА РЕГИСТАРОТ НА ДОДЕЛЕНИ ДОГОВОРИ ЗА КОНЦЕСИЈА/ЈАВНО ПРИВАТНО ПАРТНЕРСТВО И ФОРМАТА И СОДРЖИНАТА НА ОБРАЗЕЦОТ ЗА ПРИЈАВУВАЊЕ НА ПОДАТОЦИТЕ ЗА ДОДЕЛЕНИ ДОГОВОРИ ЗА КОНЦЕСИЈА/ЈАВНО ПРИВАТНО ПАРТНЕРСТВО

Член 1

Со овој правилник се пропишува формата и содржината на регистарот на доделени договори за концесија/јавно приватно партнерство (во понатамошниот текст: регистар) и формата и содржината на образецот за пријавување на податоците за доделени договори за концесија/јавно приватно партнерство (во понатамошниот текст: образец).

Член 2

Регистарот ги содржи следните податоци:

- назив на концедент,
- назив на органот кој го склучува договорот за концесија/јавно приватно партнерство,
- назив на концесионерот,
- форма на концесија/јавно приватно партнерство,
- вид на постапка за доделување на концесија/јавно приватно партнерство,
- предмет на концесија/јавно приватно партнерство,

		500.000,00
	Вкупно средства	2.000.000,00

По ставот 1 се додава нов став 2 кој гласи:

"Корисник на мерките од став 1 на овој член е Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство."

4. Во делот IV ставот 1 се менува и гласи:

"Исплатата на средствата од оваа Програма по мерки ја врши Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство. Барањата за користење средства се доставуваат до Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство најдоцна до 12.12.2008 година."

По ставот 1 се додаваат четири нови става 2, 3, 4 и 5 кои гласат:

"Исплатата на средствата од Дел I точка 1 мерките 1.1 и 1.4. ќе се врши врз основа на Договор, а за мерките 1.2. и 1.3. врз основа на решенија. Исплатата на средствата од Дел I точка 2 мерката 2.1. врз основа на јавен конкурс, за мерките 2.2. и 2.3. врз основа на спроведена постапка за јавна набавка и за мерката 2.4. врз основа на јавен повик.

Барателите на средства кон барањето за користење на средства треба да приложат:

1. за мерка 1.1.

- Програма за изведување вештачки мрест со потребни финансиски средства.

2. за мерките 1.2. и 1.3.

- записник за извршено порибување од Државниот инспекторат за земјоделство.
- доказ (фактури, профактури) за набавка на порибителен материјал и транспортно уверение за подмладокот издадено од ветеринарниот инспектор.
- Доколку дојде до извршување на некои мерки предвидени со оваа програма во поголем обем, а друга биде нецелосно реализирана, министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство во рамките на вкупно расположивите средства по оваа програма врши соодветна пренамена по мерки.

За реализација на мерките од оваа програма се грижи Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство, согласно Законот за рибарство и аквакултура."

5. Делот V се брише.

II

Оваа програма влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".

Бр. 19-6199/1
26 ноември 2008 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија,
м-р Никола Груевски, с.р.

- рок на концесија/јавно приватно партнерство,
- датум на влегување во сила на договорот за концесија/јавно приватно партнерство,
- висина, рокови и начин на плаќање на концесионскиот надоместок,
- висина, рокови и начин на плаќање кај договори за јавно приватно партнерство,
- приход, учество во приходот и поделба на ризикот од концесијата,
- форма, висина и рокови за плаќање на концесијата од страна на концедентот,
- состојба во која објектот на концесијата се предава на концедентот,
- начин и датум на престанок на концесија/јавното приватно партнерство,
- услови, начин и рок на предавање на објектот на договорот за јавно приватно партнерство,
- висина, рокови и начин на плаќање за реализација на договорот за јавно приватно партнерство.

Регистарот се води во електронска форма А3 формат кој е даден во Прилог број 1 и е составен дел на овој правилник.

Член 3

Образецот се доставува во писмена форма во А4 формат. Содржината на образецот е дадена во Прилог број 2 на овој Правилник.

Член 4

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 08-29253/5
18 јули 2008 година
Скопје

Министер за финансии,
д-р Трајко Славески, с.р.

РЕГИСТАР НА ДОДЕЛЕНИ ДОГОВОРИ ЗА КОНЦЕСИЈА/ЈАВНО ПРИВАТНО ПАРТНЕРСТВО

Прилог број 1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Р.бр.	Назив на компанијата	Назив на органот кој го оскужува договорот за јавно приватно партнерство/концесија	Назив на концесионер	Форма на концесија/јавно приватно партнерство	Задаток поставен за доделување на концесија/јавно приватно партнерство	Презмет на концесија/јавно приватно партнерство	Рок на концесија/јавно приватно партнерство	Датум на влезување во сила на договорот за концесија/јавно приватно партнерство	Висина редовни плаќања на концесионериот надоместок	Висина редовни плаќања на концесија/јавно приватно партнерство	Привилегии, учество во придобивањето на концесијата	Формата, висината и рокот на плаќање на концесијата од страна на концесионериот	Состојба во која објектот на концесијата се предава на концесионериот	Назив и датум на пристапник на концесија/јавно приватно партнерство	Услови, начин и рок на преземање на објектот на договорот за јавно приватно партнерство	Висина, редовни плаќања на концесија/јавно приватно партнерство
1																
2																
3																
4																
5																
6																
7																
8																
9																
10																
11																
12																
13																
14																
15																
16																
17																
18																
19																
20																
21																
22																
23																
24																
25																
26																
27																
28																
29																
30																
31																
32																
33																
34																
35																
36																
37																
38																
39																
40																
41																
42																
43																
44																
45																
46																
47																
48																
49																
50																

Својде, ____ година

Прилог број 2

Образец за пријавување на податоците за доделени договори за концесија/јавно приватно партнерство			
Предмет на образецот	1. Пријавување на податоци за доделени договори за концесија/јавно приватно партнерство		
	2. Измена на основен договор		
Број на договорот за концесија/јавно приватно партнерство	број на основен договор:		
	број на анекс/и за измена на основен договор:		
Назив на концедент			
Назив на органот кој го склучува договорот за концесија/јавно приватно партнерство			
Назив на концесионерот			
Форма на концесија/јавно приватно партнерство			
Вид на постапка за доделување на концесија/јавно приватно партнерство			
Предмет на концесија/јавно приватно партнерство			
Рок на концесија/јавно приватно партнерство			
Датум на влегување во сила на договорот за концесија/јавно приватно партнерство			
Висина, рокови и начин на плаќање на концесијскиот надоместок	висина:	рокови:	начин на плаќање:
Висина, рокови и начин на плаќање кај договори за јавно приватно партнерство	висина:	рокови:	начин на плаќање:
Приход, учество во приходот и поделба на ризикот од концесијата	приход:	учество во приходот:	поделба на ризикот:
Формата, висината и роковите за плаќање на концесијата од страна на концедентот	форма:	висина:	рокови за плаќање:
Состојба во која објектот на концесијата се предава на концедентот			
Начин и датум на престанок на концесија/јавното приватно партнерство	начин на престанок:		датум на престанок:
Услови, начин и рок на предавање на објектот на договорот за јавно приватно партнерство	услови:	начин:	рок:
Висина, рокови и начин на плаќање за реализација на договорот за јавно приватно партнерство	висина:	рокови:	начин на плаќање:

Овластено лице: _____

(МП)

МИНИСТЕРСТВО ЗА ТРУД И СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА**3392.**

Врз основа на член 30-в од Законот за заштита на децата („Службен весник на Република Македонија“ бр. 98/2000, 17/2003, 65/2004, 113/2005, 98/2008 и 107/2008), министерот за труд и социјална политика, донесе

**П Р А В И Л Н И К
ЗА ПОБЛИСКИТЕ УСЛОВИ, КРИТЕРИУМИ И
НАЧИНОТ НА ОСТВАРУВАЊЕ НА ПРАВОТО
НА ЕДНОКРАТНА ПАРИЧНА ПОМОШ ЗА НО-
ВОРОДЕНЧЕ И НА ПРАВОТО НА РОДИТЕЛСКИ
ДОДАТОК ЗА ДЕТЕ**

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ**Член 1**

Со овој правилник се пропишуваат поблиските услови, критериуми и начинот на остварување на правата за заштита на децата:

- еднократна парична помош за новороденче и
- родителски додаток за дете.

**II. ЕДНОКРАТНА ПАРИЧНА ПОМОШ
ЗА НОВОРОДЕНЧЕ****1. Поблиски услови и критериуми за остварување на право на еднократна парична помош за новороденче****Член 2**

За остварување на правото на еднократна парична помош за новороденче за прво, второ и трето новородено дете се смета дете кое е прво, второ и трето живородено дете по ред на раѓање на децата на мајката, како и кога ќе роди повеќе деца одеднаш (близнаци, тројка и повеќе) при првото, второто и третото раѓање.

За прво, второ и трето новородено дете ќе се смета и првото, второто и третото посвоено дете по ред на посвојување, на возраст на детето до шест месеци.

2. Начин на остварување на правото на еднократна парична помош за новороденче**Член 3**

Барањето за остварување на правото на еднократна парична помош за новороденче се поднесува до центарот за социјална работа надлежен за подрачјето на кое мајката има постојано место на живеење.

По исклучок од ставот 1 на овој член, во случај кога мајката не е државјанин на Република Македонија, а склучила брак со државјанин на Република Македонија и има лична карта за странец издадена од Министерство за внатрешни работи, барањето за остварување на правото на еднократна парична помош за новороденче го поднесува таткото до центарот за социјална работа надлежен за подрачјето на кое таткото има постојано место на живеење.

Барањето за остварување на правото на еднократна парична помош за новороденче со потребната документација се поднесува најдоцна до наполнети три месеци живот на детето, а за посвоено дете најдоцна до три месеци од заведувањето на посвоеното дете во книгата на родените.

Член 4

Поднесувачот на барањето за еднократна парична помош за новороденче со барањето за остварување на право на еднократна парична помош за новороденче приложува:

1. лична карта од мајката (фотокопија) со оригинал на увид;

2. мајчина книшка на увид за мајката или потврда од лекар специјалист за редот на раѓање на детето;
3. извод од матичната книга на родени за детето;
4. доказ за државјанство на барателот; и
5. лична карта од таткото (фотокопија) со оригинал на увид, во случаите од став 2 на член 3 од овој правилник.

Поднесувачот на барањето за еднократна парична помош за новороденче со барањето за остварување на право на еднократна парична помош за посвоено дете приложува:

1. лична карта од мајката (фотокопија) со оригинал на увид;
2. извод од матичната книга на родени за детето;
3. доказ за државјанство на барателот; и
4. доказ од центарот за социјална работа за ред на посвојување на детето.

III. РОДИТЕЛСКИ ДОДАТОК ЗА ДЕТЕ**1. Поблиски услови и критериуми за остварување на право на родителски додаток за дете****Член 5**

Правото на родителски додаток за дете може да се оствари ако мајката за време на бременоста ги вршела задолжителните здравствени прегледи и контроли согласно со закон.

Правото на родителски додаток за дете може да се оствари доколку:

- се вршат задолжителните вакцинации на детето согласно со закон;
- детето биде запишано и редовно ја следи наставата во основно односно средно училиште согласно со закон.

Правото на родителски додаток се остварува и за детето:

- кое поради болест или повреда е спречено редовно да ја посетува наставата и заради таквата спреченост вонредно го продолжува образованието согласно со закон;
- кое поради степенот на попреченоста не може да се образува согласно со закон.

Оствареното право на родителски додаток ќе престане доколку не се исполнат условите од став 2 на овој член.

Член 6

Правото на родителски додаток за дете може да го оствари таткото односно старателот доколку мајката од оправдани причини е спречена непосредно да се грижи за детето во случај на:

- подолготрајно континуирано болничко лекување на мајката;
- сериозно нарушена здравствена состојба на мајката;
- студиски престој, усовршување и специјализација на мајката;
- одземена деловна способност на мајката.

Член 7

Редоследот на раѓањата на децата кај правото на родителски додаток за дете се утврдува спрема бројот на живородени деца на мајката утврдени во однос на денот на поднесување на барањето за остварување на правото на родителски додаток за дете, спрема датумот и часот на раѓањата запишани во матичната книга на родените.

2. Начин на остварување на правото на родителски додаток за дете**Член 8**

По барање за остварување на правото на родителски додаток за дете решава центарот за социјална работа надлежен за подрачјето на кое мајката има постојано место на живеење.

Барањето за остварување на правото на родителски додаток за дете со потребната документација се поднесува најдоцна до наполнети три месеци живот на детето и правото на родителски додаток за дете се остварува од месецот во кој настанало раѓањето на детето.

Член 9

Барањето за продолжување на правото на родителски додаток за дете за наредната година се поднесува до 31 март во таа година.

Барањето за продолжување на правото на родителски додаток за дете поднесено после рокот утврден во ставот 1 од овој член ќе се смета како ново барање и барателот ќе се стекне со продолжување односно со користењето на правото првиот ден на наредниот месец од месецот во кој е поднесено барањето за продолжување на правото.

Член 10

Со барањето за остварување на право на родителски додаток за дете мајката приложува:

1. лична карта од мајката (фотокопија) со оригинал на увид, а за мајките со нови лични карти и доказ за постојано место на живеење со временски период на живеење во општината, издаден од Министерство за внатрешни работи;

2. доказ за државјанство на мајката;

3. извод од матичната книга на родени за детето;

4. изјава од мајката како поднесувач на барањето дека не живее и не работи во странство;

5. доказ за редослед на раѓања на децата, спрема датумот и часот на раѓањата, запишани во матичната книга на родените, издаден од Министерство за внатрешни работи;

6. доказ дека децата од претходниот ред на раѓање не се сместени во установа за социјална заштита, згрижувачко семејство или не се дадени на посвојување, издаден од центарот за социјална работа;

7. доказ дека не е одземено родителското право на мајката над децата од претходниот ред на раѓање, издаден од центарот за социјална работа;

8. доказ за мајката за извршени задолжителни здравствени прегледи и контроли на мајката за време на бременоста, издаден од соодветна здравствена установа или здравствена легитимација на увид;

9. доказ за вршење на задолжителните вакцинации на детето, издаден од соодветна здравствена установа за второ, трето и четврто дете по ред на раѓање, родено од 1 јануари 2009 година;

10. потврда дека детето е запишано и редовно ја следи наставата во основно односно во средно училиште, издадена од установата во која е запишано - за трето и четврто дете по ред на раѓање, родено од 1 јануари 2009 година;

11. потврда за вонредно продолжување на образованието, издадена од образовната установа во која е запишано - за дете кое поради болест или повреда е спречено редовно да ја посетува наставата;

12. потврда за дете дека поради видот и степенот на попреченост не може да се образува, издадена од соодветна здравствена установа.

Доказите под реден број 10, 11 и 12 од ставот 1 на овој член се поднесуваат од започнување на школувањето на детето согласно со закон.

Член 11

Во случаите кога родителскиот додаток го остварува таткото односно старателот на детето со барањето за остварување право на родителски додаток за дете приложува:

1. лична карта од таткото односно старателот (фотокопија) со оригинал на увид, а за татко односно старател со нови лични карти и доказ за постојано место на живеење со временски период на живеење во општината, издаден од Министерство за внатрешни работи;

2. доказ за државјанство на таткото односно старателот;

3. извод од матичната книга на родени за детето;

4. доказ за редослед на раѓања на децата, спрема датумот и часот на раѓањата, запишани во матичната книга на родените, издаден од Министерство за внатрешни работи;

5. доказ дека децата од претходниот ред на раѓање не се сместени во установа за социјална заштита, згрижувачко семејство или не се дадени на посвојување, издаден од центарот за социјална работа;

6. доказ дека не му е одземено родителското право на таткото односно на старателот над децата од претходниот ред на раѓање, издаден од центарот за социјална работа, а за старателот и дека не му е одземено и старателското право;

7. извод од книгата на умрените во случај кога мајката е почината;

8. доказ дека мајката го напуштила детето, издаден од центарот за социјална работа;

9. потврда од соодветна здравствена установа за подолготрајно континуирано болничко лекување на мајката;

10. доказ за сериозно нарушена здравствена состојба на мајката, со оценка за нарушената здравствена состојба од надлежна комисија и соодветна документација;

11. доказ за студиски престој, усовршување и специјализација на мајката, издаден од соодветна институција односно орган;

12. доказ за одземена деловна способност на мајката, издаден од центарот за социјална работа;

13. изјава од таткото односно старателот како поднесувач на барањето дека не живее и не работи во странство;

14. доказ за мајката за извршени задолжителни здравствени прегледи и контроли на мајката за време на бременоста, издаден од соодветна здравствена установа или здравствена легитимација на увид;

15. доказ за вршење на задолжителните вакцинации на детето, издаден од соодветна здравствена установа - за второ, трето и четврто дете по ред на раѓање, родено од 1 јануари 2009 година;

16. потврда дека детето е запишано и редовно ја следи наставата во основно односно во средно училиште, издадена од установата во која е запишано - за трето и четврто дете по ред на раѓање, родено од 1 јануари 2009 година;

17. потврда за вонредно продолжување на образованието, издадена од образовната установа во која е запишано - за дете кое поради болест или повреда е спречено редовно да ја посетува наставата;

18. потврда за дете дека поради видот и степенот на попреченост не може да се образува, издадена од соодветна здравствена установа.

Во зависност од основот по кој таткото односно старателот го остварува правото на родителски додаток за дете приложува соодветни докази од доказите под реден број 7, 8, 9, 10, 11 и 12 од став 1 на овој член.

Доказите под реден број 16, 17 и 18 од ставот 1 на овој член се поднесуваат од започнување на школувањето на детето согласно со закон.

Член 12

Со барањето за продолжување на право на родителски додаток за дете мајката ги приложува потребните документи утврдени во точките 1, 4, 6, 7, 9, 10, 11 и 12 од став 1 на член 10 на овој правилник.

Доказите од точките 10, 11 и 12 од став 1 на член 10 на овој правилник се поднесуваат од започнување на школувањето на детето согласно со закон.

Во случаите кога родителскиот додаток го остварува таткото односно старателот на детето кон барањето за продолжување на правото ги приложува потребните документи утврдени во точките 1, 5, 6, 13, 15, 16, 17 и 18 од став 1 на член 11 на овој правилник.

Во зависност од основот по кој таткото односно старателот го остварил правото на родителски додаток за дете, кон барањето за продолжување на правото приложува и:

- потврда од соодветна здравствена установа за подолготрајно континуирано болничко лекување на мајката;
- доказ за сериозно нарушена здравствена состојба на мајката, со оценка за нарушената здравствена состојба од надлежна комисија и соодветна документација;
- доказ за студиски престој, усовршување и специјализација на мајката, од соодветна институција односно орган.

Доказите од точките 16, 17 и 18 од став 1 на член 11 на овој правилник се поднесуваат од започнување на школувањето на детето согласно со закон.

Член 13

Во текот на користењето на правото родителски додаток за дете за второ, трето и четврто дете по ред на раѓање, родено од 1 јануари 2009 година, корисникот на правото е должен редовно да доставува доказ за извршена задолжителна вакцинација.

Доколку од оправдани (здравствени) причини не може да се изврши вакцинирање на детето, за тоа се доставува доказ од соодветната здравствена установа.

За време на користењето на правото на родителски додаток за дете доколку не се врши редовно вакцинирањето на дете согласно со закон, на корисникот на правото му престанува правото на родителски додаток за детето.

Член 14

За трето и четврто дете по ред на раѓање, родено од 1 јануари 2009 година, со исполнување на услов за запишување во задолжително образование, корисникот на правото е должен квартално да доставува доказ (потврда) дека детето е запишано во училиште и редовно ја следи наставата.

За време на користењето на правото на родителски додаток за дете доколку детето не биде запишано и редовно не ја следи наставата, корисникот на правото престанува да го користи правото на родителски додаток за детето.

Член 15

За секоја промена на фактите или околностите кои биле основа за признавање на правото на родителски додаток за дете, надлежниот центар за социјална работа треба да биде известен во рок од 15 дена од денот кога настанала промената.

Кога правото на родителски додаток за дете го остварува мајката, секоја настаната промена настаната во однос на носителот на правото (смрт, напуштање на детето или од оправдани причини мајката да е спречена непосредно да се грижи за детето) во рок од 15 дена од денот на настанување на промената, таткото на децата односно старателот писмено го известува надлежниот центар за социјална работа, исплатата на родителскиот додаток се запира и се поведува постапка за остварување односно продолжување на правото на родителски додаток за дете (доставување на барање со потребни докази).

IV. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 16

Со денот на отпочнување на примената на овој правилник членовите 1 алинеја 3, 26 и 27 од Правилникот за условите, критериумите и начинот на остварување на правата за заштита на децата („Службен весник на Република Македонија“ бр. 39/03 и 70/04) престануваат да важат.

Правото на помош за опрема на новороденче за првородено дете по ред на раѓање на мајката ќе продолжи да се остварува и по денот на отпочнување на примената на

овој правилник за децата родени заклучно со 31 декември 2008 година, за кои се поднесени барања во утврдениот рок и е започната постапката за остварување на правото како и за остварување на правото по барањата поднесени со потребната документација до надлежниот центар за социјална работа до 28 февруари 2009 година.

Член 17

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“, а ќе се применува од 1 јануари 2009 година.

Број 11-3 -890/5
26 декември 2008 година
Скопје

Министер,
Цељал Бајрами, с.р.

УСТАВЕН СУД НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

3393.

Уставниот суд на Република Македонија врз основа на член 110 од Уставот на Република Македонија и член 71 од Деловникот на Уставниот суд на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 70/1992), на седницата одржана на 20 ноември 2008 година го донесе следново

РЕШЕНИЕ

1. НЕ СЕ ПОВЕДУВА постапка за оценување на уставноста на член 35 став 1 точка 6, член 36 и член 36-а од Законот за судовите („Службен весник на Република Македонија“ бр. 58/2006 и 35/2008).

2. Ова решение ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

3. Сашо Врбовски, адвокат од Битола, на Уставниот суд на Република Македонија му поднесе иницијатива за поведување постапка за оценување на уставноста на одредбите од Законот означен во точката 1 од ова решение.

Според наводите во иницијативата, со ратификувањето на Европската Конвенција за човекови права и основни слободи на Советот на Европа, на 10 април 1997 година, Република Македонија ја признала безрезервно надлежноста на Европскиот суд за човекови права со седиште во Стразбур во Франција, во обезбедувањето на почитувањето на обврските од Конвенцијата. Поаѓајќи од општо прифатената норма на меѓународното право дека меѓународните договори мора да се почитуваат и спроведуваат онака како што е договорено, и Уставот на Република Македонија во членот 8 како темелна вредност на уставниот поредок го определил „почитувањето на општо прифатените норми на меѓународното право“.

Европскиот суд за човекови права во постапувањето го применувал англосаксонскиот систем на прецедентно право, но со Уставот на Република Македонија не се прифаќало прецедентното право, односно судската практика како извор на правото, и според членот 98 од Уставот, судовите судеа врз основа на Уставот и законите и меѓународните договори ратификувани во согласност со Уставот. Спротивно на Уставот на Република Македонија со оспорениот член 35 став 1 точка 6 од Законот за судовите, била дадена законска надлежност на Врховниот суд да води постапка и одлучува по барања за повреда на правото на судење во разумен рок и да се раководи од судската пракса на Европскиот суд за човекови права.

Со ратификување на Конвенцијата, според подносителот на иницијативата Република Македонија прифатила надлежност на Европскиот суд како наднационален суд, да постапува во случаите на утврдување на повреда на

членот 6 од Конвенцијата предизвикана од работењето на домашните судови во граѓанските и кривичните постапки. Поради тоа, немало уставен основ Врховниот суд на Република Македонија како домашен суд да има надлежност во постапувањето и одлучувањето за повреда на членот 6 од Конвенцијата, бидејќи таа надлежност била обезбедена само од Европскиот суд за човекови права во самата Конвенција и според тоа паралелни надлежности од националните судови не можеле да постојат. Со надлежноста определена во оспорените одредби од Законот за судовите, била доведена во прашање примената на ефективното правно средство против повредата на правото на судење во разумен рок пред Европскиот суд за човекови права. Ова поради тоа што надлежноста сега била обезбедена во националното законодавство од страна на домашен суд - Врховниот суд и со тоа била дерогирана надлежноста на Европскиот суд и по таа ратификацијата на Европската Конвенција.

Според иницијативата, Врховниот суд на Република Македонија не би можел да постапува и одлучува за повреда на правото на судење во разумен рок во оние случаи кога тој постапувал во претходната постапка во трет степен, бидејќи по однос на оценка на постоење на повредата на правото на судење во неразумен рок би бил необјективен како дел од процесот на тоа судење. Законот за судовите бил нејасен и во однос на прашањето дали Врховниот суд ќе ја ценел оправданоста на должината и на управните постапки водени од управните органи (кои не се суд).

Од овие причини, оспорените одредби од Законот не биле во согласност со членовите 8, 98 и 118 од Уставот. Воедно со иницијативата се бара Судот да донесе решение за времена мерка и да го запре извршувањето на поединечните акти или дејствија што се преземени врз основа на оспорените одредби од Законот.

4. Судот на седницата утврди дека во делот од Законот за судовите, кој се однесува на „Стварна надлежност на судовите“ се предвидени оспорените одредби. Според членот 35 од Законот, Врховниот суд на Република Македонија е надлежен:

1) да решава во втор степен против одлуките на своите совети кога тоа е определено со закон,

2) да решава во трет и последен степен по жалбите против одлуките на апелационите судови,

3) да решава во втор степен по жалба на одлука на Управниот суд во случаите предвидени со закон,

4) да решава по вонредни правни лекови против правосилните одлуки на судовите и одлуките на своите совети кога тоа е определено со закон,

5) да решава за судир на надлежност меѓу основните судови од подрачјето на различни апелациони судови, судир на надлежност меѓу апелациони судови, судир на надлежност меѓу Управниот суд и друг суд и да решава за пренесување на месна надлежност кај овие судови,

6) да одлучува по барање на странките и другите учесници во постапката за повреда на правото на судење во разумен рок, во постапка утврдена со закон пред судовите во Република Македонија во согласност со правилата и принципите утврдени со Европската конвенција за човекови права и основни слободи и тргнувајќи од судската пракса на Европскиот суд за човекови права,

7) да врши други работи определени со закон.

Според членот 36 од Законот, странката која смета дека надлежниот суд го повредил правото на судење во разумен рок, има право да поднесе барање за заштита на правото на судење во разумен рок до Врховниот суд на Република Македонија (став 1).

Барањето од ставот 1 на овој член странката може да го поднесе во текот на постапувањата пред домашните судови, а најдоцна шест месеца сметано од денот на правосилноста на одлуката (став 2).

Барањето од ставот 1 на овој член содржи:

- податоци за подносителот на барањето и правниот застапник,

- податоци за предметот и постапката за која странката смета дека ја сторила повредата на правото за судење во разумен рок,

- образложение на причините за наводно сторена повреда на правото за судење во разумен рок,

- изјава за побарување на правичен надомест и

- потпис на подносителот на барањето (став 3).

Врховниот суд на Република Македонија постапува по барањето кое ги исполнува критериумите утврдени во ставовите 2 и 3 на овој член во рок од шест месеца од неговото поднесување и одлучува дали понискиот суд го повредил правото на судење во разумен рок, притоа имајќи ги предвид правилата и принципите утврдени со Европската конвенција за човекови права и основни слободи, а особено сложеноста на предметот, однесувањето на странките во постапката и однесувањето на судот кој постапувал (став 4).

Ако Врховниот суд утврди повреда на правото на судење во разумен рок со решението ќе определи рок во кој што судот, пред кого постапката е во тек, мора да одлучи за правото, обврската или кривичната одговорност на подносителот на барањето и ќе досуди правичен надоместок за подносителот на барањето заради повреда на неговото право за судење во разумен рок (став 5).

Правичниот надоместок паѓа на товар на Судскиот буџет и се исплатува во рок од три месеца од денот на правосилноста на решението на Врховниот суд (став 6).

Според членот 36-а од Законот, по приемот на барањето од членот 36 став 1 на овој закон Врховниот суд на Република Македонија веднаш, а најдоцна во рок од 15 дена ќе побара од правосилниот суд да достави препис на списите од предметното досие, а по потреба и изјаснување од повисокиот суд за времетраење на постапката пред него (став 1).

Врховниот суд на Република Македонија по барањето од членот 36 став 1 на овој закон одлучува во совет од тројца судии на нејавна седница, но по исклучок судот може да одлучи да ги сослуша подносителот на барањето и претставникот на судот чија постапка е предмет на поднесеното барање (став 2).

Против решението на советот на Врховниот суд на Република Македонија, незадоволната страна има право во рок од осум дена сметано од денот на приемот на решението да поднесе жалба до Врховниот суд, кој одлучува по истата согласно со членот 35 став (1) точка 1 од овој закон (став 3).

5. Според членот 8 став 1 алинеи 1 и 11 од Уставот на Република Македонија, темелни вредности на уставниот поредок на Република Македонија се основните слободи и права на човекот и граѓанинот признати во меѓународното право и утврдени со Уставот и почитувањето на општо прифатените норми на меѓународното право.

Уставот на Република Македонија со концептот на граѓанска држава, основните слободи и права на човекот и граѓанинот ги класифицирал како граѓански и политички слободи и права (членовите 9-28), и како економски, социјални и културни права (членови 30-49), гаранции на основните слободи и права (членови 50-54) и основи на економските односи (членови 55-60).

Според членот 9 од Уставот, граѓаните на Република Македонија се еднакви во слободите и правата независно од полот, расата, бојата на кожата, националното и социјалното потекло, политичкото и верското уверување, имотната и општествената положба. Граѓаните пред Уставот и законите се еднакви.

Според членот 50 став 1 од Уставот, секој граѓанин може да се повика на заштита на слободите и правата утврдени со Уставот пред судовите и пред Уставниот

суд на Република Македонија во постапка заснована врз начелата на приоритет и итност. Во ставот 2 од овој член од Уставот се гарантира судска заштита на законитоста на поединечните акти на државната управа и на другите институции што вршат јавни овластувања.

Во надлежност на Уставниот суд на Република Македонија, согласно членот 110 алинеја 3 од Уставот, е заштитата на дел од слободите и правата на човекот и граѓанинот и тоа што се однесува на слободата на уверувањето, совеста, мислата и јавното изразување на мислата, политичкото здружување и дејствување и забраната на дискриминацијата на граѓаните по основ на пол, раса, верска, национална, социјална и политичка припадност.

Според членот 118 од Уставот, меѓународните договори што се ратификувани во согласност со Уставот се дел од внатрешниот правен поредок и не можат да се менуваат со закон.

Собранието на Република Македонија на седницата одржана на 27 февруари 1997 година го донело Законот за ратификација на Конвенцијата за заштита на правата на човекот и основните слободи и на првиот протокол, протоколот бр. 4, протоколот бр. 6, протоколот бр. 7 и протоколот бр. 11 кон Конвенцијата („Службен весник на Република Македонија“ бр. 11/1997). Членовите на Конвенцијата и протоколите, според Анексот се однесуваат на: обврска за почитување на правата на човекот (член 1), право на живот (член 2), забрана на мачење (член 3), забрана на ropство и принудна работа (член 4), право на слобода и безбедност (член 5), право на правична судска постапка (член 6), нема казна без закон (член 7), право на почитување на приватниот и семејниот живот (член 8), слобода на мислење, совест и вера (член 9), слобода на изразување (член 10), слобода на собирање и здружување (член 11), право на брак (член 12), право на реална жалба (член 13), забрана на дискриминација (член 14), укинување во случај на вонредна состојба (член 15), ограничување во политичката активност на странци (член 16), забрана на злоупотреба на правата (член 17), ограничување на употребата на рестрикциите во правата (член 18) и друго. Во првиот протокол е заштитата на сопственоста (член 1), право на образование (член 2), право на слободни избори (член 3) и други. Во протоколот број 4 се, меѓу другите, слободата на движење (член 2), забрана за колективни протерувања на странци (член 4). Во протоколот број 6 се, меѓу другите, укинување на смртната казна (член 1), смртна казна за време на војна (член 2), а во протоколот број 7 се, меѓу другите, право на двостепеност во кривичната постапка (член 2), правото да не се биде осуден или казнет два пати (член 4).

Според членот 6 став 1 од оваа Конвенција, секој има право правично и јавно, во разумен рок, пред независен и непристрасен со закон воспоставен суд да бидат разгледани и утврдени неговите граѓански права и обврски или основаноста на какви било кривични обвиненија против него. Пресудата се изрекува јавно, а новинарите и публиката можат да бидат исклучени за време на целата или на дел од постапката во интерес на моралот, јавниот ред или националната безбедност во едно демократско општество, кога тоа го наложуваат интересите на малолетник или заштитата на приватниот живот на страните во спорот, или кога тоа судот го смета за неопходно затоа што во посебни околности публицитетот би можел да им нанесе штета на интересите на правдата.

Според членот 13 од оваа Конвенција, секој човек, чии права и слободи, признати со оваа Конвенција се нарушени има право на ефективен правен лек пред националните власти, дури и тогаш кога повредата на овие права и слободи ја сториле лица при вршење на службена должност.

За да се обезбеди почитување на обврските што произлегуваат од оваа Конвенција, формиран е Европскиот суд за човекови права, согласно членот 19 од Конвенцијата.

Според Судот, корпусот на „Основните слободи и права на човекот и граѓанинот“ содржан во членовите од 9 - 60 во Уставот на Република Македонија се израз на демократскиот карактер на уставниот поредок на Републиката и основа на сите други одредби на Уставот што содржат директни гаранции за заштита на слободите и правата на човекот и граѓанинот. Конвенцијата за заштита на правата на човекот и основните слободи која со корпусот на признатите слободи и права е дел од внатрешниот правен поредок на Република Македонија е воедно и критериум за полна интерпретација на уставните норми.

Од аспект на функционалните и процедуралните можности за остварување и заштита на слободите и правата утврдени со Уставот на Република Македонија и признати со Конвенцијата, Судот оцени дека битни се два принципа, и тоа прво, реална и ефикасна заштита и остварување внатре во националниот правен систем, и второ, заштита пред Европскиот суд за човекови права, кој претходно го испитува исцрпувањето на заштитата пред националниот суд.

Законот за судовите, определил дека судовите судат и своите одлуки ги засноваат врз основа на Уставот, законите и меѓународните договори ратификувани во согласност со Уставот, и судиите во примената на правото ги заштитуваат човековите слободи и права (член 2), во судскиот систем судската власт ја вршат основните судови, апелационите судови, Управниот суд и Врховниот суд на Република Македонија (член 22), а во делот кој се однесува на „стварна надлежност на судовите“ се содржани оспорените одредби од членот 35 став 1 точка 6, членот 36 и членот 36-а од Законот кои ја определуваат специфичната надлежност на Врховниот суд на Република Македонија во однос на остварувањето на правото на судење во разумен рок.

Тргувајќи од наведените уставни одредби, а имајќи ги предвид и одредбите од Законот за судовите, законодавецот со Законот за кривичната постапка, Законот за парничната постапка, Законот за вонпарничната постапка, Законот за општа управна постапка, како и Законот за управните спорови ги уредил надлежноста, процесните правила и правно пропишаните форми на постапување на субјектите и учесниците во постапката за правата на човекот и граѓанинот и правно заснованите интереси.

Судовите ги штитат слободите и правата на човекот и граѓанинот и правата на другите правни субјекти доколку тоа според Уставот не е во надлежност на Уставниот суд на Република Македонија.

Судот, исто така, оцени дека кога станува збор за судскиот систем, во судската власт управно-судската надлежност се остварува преку управниот спор, со посредство на кој се цени законитоста на одлуките на управните органи и правни субјекти со јавни овластувања, и суштината на управниот спор се изразува во судска контрола на законитоста на решенијата на органите и институциите што одлучуваат за правата и должностите на граѓаните.

Поаѓајќи од наведеното барањата (повикувањето) за заштита на слободите и правата пред судовите е повеќенасочно од цивилно и имотно-правно, кривично-правно до управно-судско и тие барања имаат во националното законодавство на Република Македонија, судска заштита.

Законот за судовите, понатаму во вториот дел насловен „Организација и надлежност“, со одредбите од членовите 30 до 37, ја уредил стварната надлежност на основните судови, апелационите судови, Управниот суд на Република Македонија и на Врховниот суд на Република Македонија.

Со одредбата од членот 35 став 1 точка 6 од Законот, законодавецот утврдил посебна надлежност на Врховниот суд на Република Македонија, а со одредбите од членовите 36 и 36-а од Законот, пропишал како да се оствари оваа надлежност во организацијата на работењето на Врховниот суд на Република Македонија, што во целина се тематска содржина на одредбите од овој дел од Законот.

Како составен дел во правниот поредок на Република Македонија се применуваат одредбите од Конвенцијата за заштита на правата на човекот и основните слободи, која меѓу другото во членот 6 го признава правото на правично и јавно, во разумен рок, пред независен и непристрасен со закон воспоставен суд да бидат разгледани и утврдени граѓанските права и обврски или основаноста на какви било кривични обвиненија против граѓанинот, а во членот 13 од Конвенцијата се упатува првенствено пред националните власти да се остварува правото на жалба заради повреда на правата и слободите признати со оваа Конвенција.

Поаѓајќи од уставната положба на Врховниот суд на Република Македонија определена во членот 101 од Уставот, дека тој е највисок суд во Републиката кој го обезбедува единството во примената на законите од страна на судовите, произлегува уставниот основ за предметната надлежност на Врховниот суд уредена со оспорените одредби од Законот за судовите. Имено, Врховниот суд е одговорен да го обезбеди пред судовите остварувањето на законите, а со тоа и на Конвенцијата во нашиот правен поредок, а оваа уставна функција директно се остварува и со предметната надлежност уредена со оспорените одредби од Законот.

Членот 6 од Конвенцијата на секое лице му гарантира судење во разумен рок и целта на оваа гаранција е да се заштитат сите странки во судската постапка од предолги процедурални одлагања, а правдата да се спроведе без одлагања кои би ја загрозиле нејзината ефикасност и кредибилитет.

Во правниот систем на Република Македонија, постапките (судски и управни) имаат конечна судска заштита во кои може странките да го обжалуваат молчењето или одолговлекувањето на постапките, меѓутоа Врховниот суд на Република Македонија ја има надлежноста да го обезбедува остварувањето на правото на судење во разумен рок признато со правилата и принципите утврдени со Европската Конвенција, што не го исклучува понатаму и правото на заштита пред Европскиот суд за човекови права, ниту тоа со закон е забрането или попречено.

Судот оцени дека надлежноста на Врховниот суд да одлучува по барања на странките и другите учесници во постапката за повреда на правото на судење во разумен рок е посебна правна категорија на делување и одлучување различна по предметот и основот од другата надлежност на Врховниот суд, која се споменува во иницијативата, за одлучување во трет степен по жалбите против одлуките на апелационите судови, па со оглед на тоа што тие надлежности не се во врска како по карактерот на барањето односно жалбата до Врховниот суд, така и по однос на постапката и предметот за одлучување, неспорно е дека од уставен аспект не може да се проблематизира надлежноста на Врховниот суд на Република Македонија за одлучување по барања за заштита од повреда на правото на судење во разумен рок, на што се однесува наводот во иницијативата.

Поаѓајќи од членот 13, во врска со членовите 1 и 35 став 1 од Конвенцијата која упатува првенствено пред националните власти да се остварува правото на жалба за повреда на права и слободи признати со Конвенцијата, треба да се имаат предвид и Препораките REC (2004) 6 на Комитетот на Министри до земјите - членки, за подобрување на домашните правни лекови, донесена на 12 мај 2004 година на 114-тата седница на Ко-

митетот на Министри, од што неспорно произлегува дека заштитата пред Европскиот суд за човекови права има супсидијарна примена која подразбира дека таа следува само по остварување на заштита на прво место на национално ниво во домашниот правен поредок, а за таа цел земјите треба да обезбедат механизми за надзор и заштита во домашното право, што го опфаќа и обезштетувањето.

Со Препораките им е оставено на земјите - членки да одлучат кој систем е најпогоден да обезбеди неопходна заштита на правата на Конвенцијата, имајќи ги предвид нивните уставни традиции и специфични околности. Во нашиот правен систем со закон е востановена заштитата на правото за судење во разумен рок да се остварува пред Врховниот суд на Република Македонија.

Судот оцени дека со предметната законска регулатива не се негира Конвенцијата, туку напротив, станува збор за исполнување на позитивна обврска на државата утврдена во членот 13 од Конвенцијата. Домашниот суд не е поставен во насока на ограничување на надлежноста на Судот во Стразбур, ниту во случајов оспорените законски одредби го регулираат тоа. Притоа, треба да се има предвид дека членот 13 од Конвенцијата не бара заштита во националното право исклучиво да биде востановена пред суд, туку остава можност заштитата да се остварува и во несудско тело односно комисија, а тоа што кај нас во Република Македонија е Врховниот суд е прашање на оценка на законодавецот.

Понатаму, Судот оцени дека од аспект на надлежноста на Врховниот суд на Република Македонија во оспорениот член 35 став 1 точка 6 од Законот, да одлучува во согласност со правилата и принципите утврдени со Европската конвенција за човекови права и основни слободи и тргнувајќи од судската пракса на Европскиот суд за човекови права, не е спорно дека Конвенцијата е дел од внатрешниот правен поредок на Република Македонија, но текстот на Конвенцијата е нераскинливо поврзан заедно со интерпретацијата од страна на Европскиот суд за човекови права. Врховниот суд во примената на Конвенцијата секако нема да ја постигне нејзината реална имплементација ако се задржи на текстуалниот контекст и негово толкување надвор од јуриспруденцијата на Судот во Стразбур. Практично, тоа значи дека ако домашниот суд ја интерпретира одредбата од Конвенцијата како што пишува без да води сметка и да има увид во праксата на Судот во Стразбур и неговите принципиелни интерпретативни стојалишта, нема да може да ја обезбеди заштитата на правото.

Тргнувајќи од изнесената уставно судска анализа, Судот оцени дека за оспорените одредби од Законот за судовите не може основано да се постави прашањето на уставноста особено ако се има предвид аспектот на наводите во иницијативата со кои се оспорува воопшто заштитата предвидена во домашното право на Република Македонија и начинот на нејзиното остварување, меѓутоа, напротив, со оспорените одредби од Законот за судовите се обезбедува целосна афирмација на уставните принципи во заштитата на слободите и правата признати со Конвенцијата за заштита на правата на човекот и основните слободи.

6. Врз основа на изнесеното, Судот одлучи како во точката 1 од ова решение.

7. Ова решение Судот го донесе во состав од претседателот на Судот д-р Трендафил Ивановски и судиите д-р Наташа Габер-Дамјановска, Исмаил Дарлишта, Лилјана Ингилизова-Ристова, Вера Маркова, Бранко Наумоски, Игор Спировски, д-р Гзиме Старова и д-р Зоран Сулејманов.

У.бр.104/2008
20 ноември 2008 година
Скопје

Претседател
на Уставниот суд на Република
Македонија,
д-р Трендафил Ивановски, с.р.

3394.

При срамнувањето на текстот на Одлуката на Уставниот суд на Република Македонија У.бр. 134/2008 од 17 декември 2008 година со текстот од Одлуката објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 162/2008 од 25 декември 2008 година, се констатира дека во објавениот текст е направена техничка грешка од причина што во точката 1 под б) е пропуштена точката 14 на членот 4 од Правилникот, поради што Уставниот суд на Република Македонија, ја дава следнава

И С П Р А В К А

точката 1 под б) треба да гласи:

„б) член 1, став 2, член 2, член 3 точка 11, член 4 точките 5, 6, 7, 9 и 14, член 5 и член 6 од Правилникот за изменување и дополнување на Правилникот за издавање на документ касова сметка за сторна трансакција и за функционалните и техничките карактеристики кои треба да ги имаат фискалните апарати и интегрираниот автоматски систем на управување („Службен весник на Република Македонија“ бр. 25/2008) донесен од министерот за финансии на Република Македонија.

У. бр. 134/08 на Уставниот суд на Република
26 декември 2008 година Македонија,
Скопје д-р **Трендафил Ивановски**, с.р.

**НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА
МАКЕДОНИЈА****3395.**

Врз основа на член 64 точка 22 од Законот за Народната банка на Република Македонија („Службен весник на РМ“ бр. 3/02, 51/03, 85/03, 40/04, 61/05 и 129/06) и член 103 став 1 од Законот за банките („Службен весник на РМ“ бр. 67/07), Советот на Народната банка на Република Македонија донесе

О Д Л У К А**ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ОДЛУКАТА ЗА СМЕТКОВНИОТ ПЛАН ЗА БАНКИТЕ**

I. Во прилогот 1 на Одлуката за сметковниот план за банките („Службен весник на РМ“ бр. 118/07 и 139/08), се вршат следниве изменувања и дополнувања:

1. Описот на сметката 2290 се менува и гласи: „Обврски за издадени чекови и кредитни писма во странска валута“.

2. Описот на сметката 2952 се менува и гласи: „Обврски за неизвршени исплати по наплати од странство“.

3. Описот на сметката 2954 се менува и гласи: „Обврски во странска валута за привремени уплати од домашни и странски лица за основање трговски друштва во Република Македонија“.

4. Сметките 34, 630, 631 и 76 се бришат.

5. Описот на сметката 708500 се менува и гласи: „Трансакциски сметки во странска валута“.

6. Описот на сметката 708510 се менува и гласи: „Трансакциски сметки во странска валута“.

7. По сметката 740 се додаваат нови сметки коишто гласат:

„7401 Држава
74010 До еден месец
74011 Од еден до три месеци
74012 Од три месеци до една година
74013 Од една до две години
74014 Од две до пет години
74015 Над пет години
74016 Достасани
74017 Репо
74019 Акумулирана амортизација“.

8. По сметката 74059 се додаваат нови сметки коишто гласат:

„7409 Останати сектори
74090 До еден месец
74091 Од еден до три месеци
74092 Од три месеци до една година
74093 Од една до две години
74094 Од две до пет години
74095 Над пет години
74096 Достасани
74097 Репо
74099 Акумулирана амортизација“.

9. Сметката 781, како и сметките во рамки на сметката 781 се бришат.

10. Сметката 881, како и сметките во рамки на сметката 881 се бришат.

11. По сметката 88876 се додаваат нови сметки коишто гласат:

„889 Финансиски лизинг во денари со валутна клаузула
8890 Нефинансиски друштва

88900 Приватни нефинансиски друштва
889001 До една година
889003 Од една до две години
889004 Над две години
889006 Достасани
88901 Јавни нефинансиски друштва
889011 До една година
889013 Од една до две години
889014 Над две години
889016 Достасани

8895 Финансиски друштва
88950 Централна банка

889501 До една година
889503 Од една до две години
889504 Над две години
889506 Достасани

88951 Банки
889511 До една година
889513 Од една до две години
889514 Над две години
889516 Достасани

88953 Осигурителни друштва
889531 До една година
889533 Од една до две години
889534 Над две години
889536 Достасани

88954 Пензиски фондови
889541 До една година
889543 Од една до две години
889544 Над две години
889546 Достасани

88955 Други финансиски друштва
889551 До една година
889553 Од една до две години
889554 Над две години
889556 Достасани

8898 Нерезиденти
88980 Нефинансиски друштва
889801 До една година
889803 Од една до две години
889804 Над две години
889806 Достасани

88981 Држава
889811 До една година
889813 Од една до две години
889814 Над две години
889816 Достасани

88982 Непрофитни институции кои им служат на домаќинствата

889821 До една година
889823 Од една до две години
889824 Над две години
889826 Достасани

„г) за издавање на одобрение за отворање на сметка кај странска банка заради наплата на побарување од продажба на недвижен имот;

- доказ дека друштвото е запишано во трговскиот регистар и регистарот на други правни лица. Изводот од трговскиот регистар треба да биде издаден од надлежен орган со датум не постар од 1 (една) година. Доколку се работи за резидент - физичко лице, се доставува документ за идентификација;

- доказ за сопственост на недвижниот имот во странство;

- доказ дека недвижниот имот стекнат во странство е пријавен во Централниот регистар;

- договор за купопродажба на недвижниот имот;

- соодветен доказ дека регулативата на земјата во која се наоѓа недвижниот имот, го обврзува резидентот да отвори сметка кај странска банка, за наплата на побарувањата врз основа на продажба на недвижен имот во таа земја.

II. Оваа Одлука влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

О.бр. 02-15/ХП-13/2008
25 декември 2008 година
Скопје

Претседател
на Советот на Народната банка
на Република Македонија
Гувернер,
м-р **Петар Гошев**, с.р.

3398.

Врз основа на член 64 став 1 точка 22 од Законот за Народната банка на Република Македонија („Службен весник на РМ“ бр. 3/2002, 51/2003, 85/2003, 40/2004, 61/2005 и 129/2006) и член 68 став 1 точка 3 од Законот за банките („Службен весник на РМ“ бр. 67/2007), Советот на Народната банка на Република Македонија донесе

О Д Л У К А ЗА УПРАВУВАЊЕТО СО ЛИКВИДНОСНИОТ РИЗИК НА БАНКИТЕ

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

1. Со оваа Одлука се пропишува методологијата за управување со ликвидносниот ризик на банката која што опфаќа:

- систем на управување со ликвидносниот ризик;
- одржување соодветно ниво на ликвидност;
- начин и содржина на известувањето на Народната банка на Република Македонија (во понатамошниот текст: Народната банка).

2. Под управување со ликвидносниот ризик, според оваа Одлука, се подразбира управување со активата и пасивата така, што ќе се овозможи навремено и редовно плаќање на обврските, во нормални или во вонредни услови на работење на банката.

3. Ликвидносен ризик, според оваа Одлука, е ризикот од тоа банката да не може да обезбеди доволно парични средства за измирување на своите краткорочни обврски во моментот на нивното достасување, или потребните средства да ги обезбеди со многу повисоки трошоци.

II. СИСТЕМ НА УПРАВУВАЊЕ СО ЛИКВИДНОСНИОТ РИЗИК

4. Банката е должна да воспостави систем за управување со ликвидносниот ризик којшто одговара на природата, обемот и сложеноста на финансиските активности коишто таа ги врши.

Системот од став 1 од оваа точка треба да ги опфаќа најмалку следниве компоненти:

1) Организациона структура за управување со ликвидносниот ризик;

2) Постапки и процедури на внатрешна контрола и ревизија;

3) Информативен систем;

4) Стрес-тестирање и

5) План за управување со ликвидносниот ризик во вонредни услови.

5. Банката е должна да има пишана политика и процедури со коишто се дефинира начинот на поставеноста и/или спроведувањето на компонентите од точка 4 став 2 од оваа Одлука.

Во случај кога, согласно со Законот за банките, банката е предмет на консолидирана супервизија, политиката за управување со ликвидносниот ризик го опфаќа и управувањето со ликвидносниот ризик на ниво на банкарската група.

Во случај кога банката е дел од група чиешто матично лице е со седиште надвор од Република Македонија, во политиката за управување со ликвидносниот ризик треба да се земат предвид и ограничувањата во меѓународниот трансфер на ликвидни средства, доколку такви ограничувања постојат.

II.1 Организациона структура за управување со ликвидносниот ризик

6. Соодветна организациона структура за управување со ликвидносниот ризик подразбира јасно дефинирани надлежности и одговорности на органите на банката, како и дефинирање на задачите и одговорностите на соодветните организациони делови во банката што се надлежни за следење на ликвидноста на банката и управување со ликвидносниот ризик.

7. Од аспект на управувањето со ликвидносниот ризик, Надзорниот одбор на банката:

- одобрува политика за управување со ликвидносниот ризик и го следи нејзиното спроведување, вклучувајќи и одобрување и следење на Планот за управување со ликвидносниот ризик во вонредни услови;

- ја разгледува соодветноста на донесената политика, најмалку на годишно ниво;

- ги разгледува извештаите за ликвидносниот ризик

- ги одобрува лимитите на изложеност на ликвидносен ризик;

- ја следи ефикасноста на внатрешната контрола, како составен дел на системот за управување со ликвидносниот ризик.

8. Одборот за управување со ризици е одговорен за:

- воспоставување и следење на политиката за управување со ликвидносниот ризик и давање предлози за нејзино ревидирање;

- оценка на системот за управување со ликвидносниот ризик;

- анализа на извештаите за изложеноста на банката на ликвидносниот ризик и следење на активностите што се преземаат заради управување со овој ризик;

- одредување и редовно ревидирање на интерните ликвидносни показатели и на лимитите на изложеност на ликвидносен ризик;

- дефинирање евентуални исклучоци во однос на дефинираните лимити и назначување одговорност за одлучување за примената на тие исклучоци;

- ги воспоставува процедурите и начинот на вршење стрес-тестирање;

- други активности коишто согласно со Законот за банките и политиката за управување со ликвидносниот ризик е должен да ги врши.

9. Покрај Одборот за управување со ризици, банката може да има и посебен орган надлежен за управување со ликвидносниот ризик (во понатамошниот текст: посебниот орган) одговорен за оперативно спроведување на политиката за управување со ликвидносниот ризик, преку дневно следење и контрола на ликвидносниот ризик.

10. Управниот одбор и/или посебниот орган на банката, во согласност со Законот за банките и политиката за управување со ликвидносниот ризик, ги вршат најмалку следниве активности:

- воспоставување и спроведување соодветни процедури за управување со ликвидносниот ризик;
- воспоставување и одржување на ефикасноста на системот за мерење, следење, контрола и известување на/за ликвидноста по одделни валути коишто имаат значајно влијание врз целокупната ликвидност на банката и следење на рочната структура на активата и пасивата во денари и во девизи;
- обезбедување услови за следење на политиката за управување со ликвидносниот ризик;
- воспоставување соодветен систем за известување на Надзорниот одбор и Одборот за управување со ризици во врска со евентуалните надминувања на пропишаните лимити на изложеност на ликвидносен ризик;
- дефинирање на финансиските инструменти за управување со ликвидносниот ризик;
- воспоставување процедури за утврдување и следење на стабилноста на депозитите;
- воспоставување процедура за оценка на влијанието на новите производи врз изложеноста на ликвидносен ризик;
- следење на потенцијалните обврски и изложеноста врз основа на вонбилансното работење на банката.

II.2 Постапки и процедури на внатрешна контрола и ревизија

11. Банката е должна да има соодветни постапки на внатрешна контрола коишто ќе овозможат интегрираност на процесот на управување со ликвидносниот ризик во севкупниот процес на управување со сите ризици. Внатрешната контрола на управувањето со ликвидносниот ризик е составен дел на целокупниот систем на внатрешна контрола, воспоставен на ниво на целата банка.

За потребите на системот на внатрешната контрола на изложеноста на ликвидносен ризик, банката е должна да воспостави:

- лимити за одобрување на паричните текови над одреден износ и следење на почитувањето на пропишаните лимити;
- известување за евентуалното надминување на лимитите од алинеја 1 од овој став;
- редовна проверка на податоците и информациите коишто се користат при утврдувањето на ликвидноста на банката.

12. Внатрешната ревизија на управувањето со ликвидносниот ризик и на системот на внатрешна контрола на изложеноста на ликвидносен ризик е составен дел на годишниот план на Службата за внатрешна ревизија.

II.3 Информативен систем

13. Банката воспоставува информативен систем којшто ќе овозможи навремено и постојано мерење, следење, контрола и известување во процесот на одлучување при управувањето со ликвидносниот ризик.

14. Информативниот систем треба да овозможи најмалку:

- мерење и следење на ликвидноста на банката и ликвидносниот ризик на дневна основа и во точно определени временски периоди;
- мерење и следење на ликвидноста на банката за одделна странска валута којашто има значајно влијание врз целокупната ликвидност на банката, на индивидуална и на агрегатна основа;
- следење на почитувањето на воспоставените лимити на изложеност на ликвидносен ризик;
- обезбедување податоци за утврдување ликвидносни показатели и изготвување извештајни форми за по-

ребите на органите на банката и сите останати лица кои се вклучени во процесот на управување со ликвидносниот ризик;

- анализа на движењата во депозитната база и утврдување и следење на стабилноста на депозитите;
- спроведување стрес-тестирање.

II.4 Стрес-тестирање на ликвидноста

15. Банката е должна, најмалку на годишна основа, да врши тестирање на ликвидноста во различни услови - стрес-сценарија, со цел да се утврди нивното влијание врз ликвидноста на банката, да се подготви банката за работа во вонредни услови, да се оценат можностите за раст на банката или да се утврди најдобриот извор за финансирање на новите активности/производи.

16. Стрес-тестирањето претставува техника на управување со ризик што се користи за проценка на потенцијалното влијание на еден или повеќе внатрешни или надворешни фактори на ризик врз финансиската состојба и/или ликвидноста на банката.

17. Стрес-тестирањето опфаќа сценарија коишто се специфични за банката (внатрешни фактори) и сценарија коишто произлегуваат од пазарните услови во кои работи банката (надворешни фактори).

18. Сценаријата коишто се специфични за банката треба да ги опфатат најмалку: значајното намалување на депозитната база, намалувањето на кредитната способност на банката, намалувањето на квалитетот на нејзиното кредитно портфолио, значајното реализирање на потенцијалните обврски на банката, при што се зема предвид и влијанието на сите позиции каде што е дадена можност за предвремено повлекување или отплата.

Сценаријата коишто произлегуваат од пазарните услови се однесуваат на промените во макроекономското опкружување и/или на пореметувања во функционирањето на пазарот/пазарите на кои работи банката: промените во каматните стапки или другите пазарни цени, промените во стапката на инфлација, генералната ограниченост на пристапот до одделни видови пазари и/или извори на средства, вклучувајќи ја и целосната недостапност на одделните извори на средства коишто се од особено значење за ликвидноста на банката.

Покрај стрес-тестирањето на одделните сценарија, банката е должна да врши тестирање на ликвидноста со примена на комбинација на сценаријата од став 1 и 2 од оваа точка.

19. Банката е должна да го дефинира начинот на вршење стрес-тестирање, како и претпоставките врз коишто ќе се заснова тоа тестирање, што вклучува:

- спроведување и анализа на различните стрес-сценарија и фреквентноста на нивното спроведување;
- стрес-тестирање во редовни (нормални) услови на работење и стрес-тестирање во вонредни услови на работење;
- активности коишто треба да ги преземе посебниот орган или Управниот одбор во зависност од добиените резултати од тестирањето;
- начин на известување на Надзорниот одбор и Одборот за управување со ризици за резултатите од тестирањето.

Банката е должна да врши документирање и ревидирање на претпоставките коишто ги користи при стрес-тестирањето, документирање на добиените резултати, како и документирање на активностите коишто биле преземени од страна на соодветните органи врз основа на тие резултати.

II.5 План за управување со ликвидносниот ризик во вонредни услови

20. Банката е должна да развие План за управување со ликвидносниот ризик во вонредни услови (во понатамошниот текст: Планот).

21. Планот содржи:

- јасна поделба на задачите, надлежностите, одговорностите и одлучувањето во врска со примената на Планот;

- показатели за рано предупредување за настанување вонредни услови, како и одредување на лицата во банката коишто се одговорни за следење и известување во врска со овие показатели;

- дефинирање на вонредните услови за коишто ќе се применува Планот;

- дефинирање на активностите што треба да се преземат и идентификување на можните извори на средства, нивната големина и приоритет на користење во различни услови, како и дефинирање на временскиот период во кој треба да се преземат дефинираните активности;

- утврдување на начинот на комуникација со главните депоненти, деловните партнери, други клиенти и јавноста во вонредни услови;

- податоци за контакт на лицата што се одговорни за спроведување на Планот.

22. Банката е должна да врши периодично ревидирање на Планот со цел да се земат предвид промените во внатрешните и надворешните услови на работењето на банката.

III. СООДВЕТНА ЛИКВИДНОСТ

23. Заради одржување соодветно ниво на ликвидност, банката е должна најмалку:

1) Да ги планира и да ги следи приливите и одливите на парични средства;

2) Да воспоставува и да одржува соодветна рочна структура на активата (побарувањата) и пасивата (обврските) на банката;

3) Да ги следи изворите на средства и нивната концентрација;

4) Да ги одржува стапките на ликвидност пропишани со оваа Одлука и

5) Да утврди и да следи интерни ликвидносни показатели.

III. 1 Планирање и следење на приливите и одливите на паричните средства

24. Банката е должна да ги планира и да ги следи приливите и одливите на паричните средства. Планирањето треба да ги вклучи сите видови тековни и идни (очекувани) приливи и одливи на парични средства, вклучувајќи ги и приливите и одливите врз основа на вонбилансните позиции на банката.

25. Како очекувани приливи на парични средства се сметаат приливите врз основа на сите видови депозити, наплата на кредити, продажба на хартии од вредност, користење меѓубанкарски позајмици, приливи врз основа на вонбилансни позиции, приливи врз основа на финансиски деривати, како и сите други приливи со висок степен на сигурност.

26. Како очекувани одливи на парични средства се сметаат одливите врз основа на одобрени кредити, купени хартии од вредност, давање меѓубанкарски позајмици, исплаќање депозити, одливи врз основа на вонбилансни позиции, одливи врз основа на финансиски деривати, како и сите други одливи коишто се очекува да настанат во периодот.

III. 2 Воспоставување и одржување соодветна рочна структура

27. Банката е должна да ја следи рочната структура на активата и пасивата, од аспект на усогласеноста на активните и пасивните позиции според нивната договорна преостаната рочност.

За следење на рочната усогласеност, банката ги распоредува приливите и одливите по одделни активни и пасивни позиции во соодветни временски периоди, и

тоа: до седум дена, од седум дена до еден месец, од еден до три месеци, од три до шест месеци и од шест до дванаесет месеци. Во рочната структура се вклучуваат и приливите и одливите на банката врз основа на вонбилансните позиции и на финансиските деривати.

Под договорна преостаната рочност на поединечните побарувања и обврски, според оваа Одлука, се подразбира преостанатиот период до нивната фактичка договорна рочност.

28. Покрај следењето на рочната структура преку договорната преостаната рочност, банката е должна да ја утврдува рочноста на побарувањата и обврските и преку утврдување и следење на нивната очекувана преостаната рочност.

Банката ја утврдува очекуваната преостаната рочност со користење соодветни претпоставки (во понатамошниот текст: претпоставките) за големината на паричните приливи и одливи во одделни временски периоди коишто ја земаат предвид веројатноста за настанување на одреден паричен прилив или одлив (пр. веројатност за наплата на побарувањата на банката во роковите на достасување, веројатност за нивото на депозити коишто нема да бидат повлечени во рокот на нивното достасување и слично).

29. Заради соодветно утврдување на очекуваната преостаната рочност, банката е должна да ги исполнува најмалку следниве услови:

- да го пропише користењето на претпоставките во политиката за управување со ликвидносниот ризик;

- да располага со соодветна база на податоци за движењето и износот на одделните видови парични приливи и одливи, врз чија основа се утврдени соодветните претпоставки;

- базата на податоци за движењето и износот на паричните приливи, односно одливи мора да содржи временска серија од најмалку пет години. По исклучок, банка којашто е основана и работи помалку од пет години е должна да има база на податоци којашто го опфаќа целиот период на нејзиното работење;

- претпоставките го земаат предвид цикличниот и сезонскиот карактер на одделните видови приливи, односно одливи;

- да врши редовно ревидирање на утврдените претпоставки заради нивното приспособување на моменталните внатрешни и надворешни услови.

За потребите на оваа Одлука, банката може да ги групира одделните видови парични приливи или одливи според категоријата на клиентот, рочноста, валутата, секторот на којшто припаѓа клиентот и слично.

Банката е должна, во политиката за управување со ликвидносниот ризик, да го утврди начинот на групирање на одделните видови парични приливи и одливи.

30. Банката е должна да ги достави до Народната банка претпоставките врз чија основа ја одредува очекуваната преостаната рочност, како и да достави доказ за исполнување на условите предвидени во точка 29 од оваа Одлука.

31. Во зависност од системот за управување со ликвидносниот ризик и нивото на ликвидност, а заради соодветно утврдување на очекуваната преостаната рочност, Народната банка може да побара од банката да применува поинакви претпоставки или да пропише корективни фактори коишто банката е должна да ги почитува при изработката и следењето на рочната структура на активата и пасивата.

III. 3 Следење на изворите на средства и нивната концентрација

32. Следењето на изворите на средства и нивната концентрација треба да вклучи:

- воспоставување и одржување редовни контакти со најголемите депоненти, кореспондентните банки и другите значајни клиенти и деловни партнери;

- утврдување на степенот на стабилност на одделните видови депозити, имајќи ги предвид карактеристиките на депонентот и на депозитот;

- следење на диверзифицираноста на изворите на средства;

- утврдување и следење на движењата кај останатите извори на средства.

33. Заради воспоставување соодветен систем за следење на своите извори на средства, банката е должна да го следи учеството на депозитите на најголемите депоненти и лицата поврзани со нив во нејзините вкупни депозити, одделно во денари и во девизи.

Како најголеми депоненти се сметаат дваесетте депоненти на банката, коишто имаат најголемо учество на просечниот износ на нивните депозити, во просечниот износ на вкупните депозити на банката.

За потребите на оваа одлука, банката е должна да го утврдува и следи нивото на концентрација кај трансакциските сметки и депозитите по видување во денари и во девизи. Нивото на концентрација го претставува односот помеѓу просечниот износ на депозитите по видување и трансакциските сметки на дваесетте депоненти на банката со најголемо учество во просечниот износ на вкупните депозити по видување и трансакциски сметки и вкупниот просечен износ на депозитите по видување и трансакциските сметки на банката.

III.4 Стапки на ликвидност

34. Заради одржување соодветно ниво на ликвидност, банката е должна да ги пресметува и да ги одржува следниве стапки на ликвидност:

- Стапка на ликвидност до 30 дена како однос меѓу средствата во денари и во девизи и обврските во денари и во девизи коишто достасуваат во следните 30 дена;

- Стапка на ликвидност до 180 дена како однос меѓу средствата во денари и во девизи и обврските во денари и во девизи коишто достасуваат во следните 180 дена.

Стапките на ликвидност од став 1 од оваа точка мора да бидат најмалку еднакви на 1 (во понатамошниот текст: минимално ниво), при што се пресметуваат и се одржуваат одделно за средствата и обврските во денари и за средствата и обврските во девизи.

35. Доколку банката не го одржува минималното ниво, таа е должна, заедно со извештајот од точка 43 став 1 од оваа Одлука, да достави писмено образложение до Народната банка за причините коишто довеле до настанатото пречекорување, како и да ги наведе мерките за достигнување на минималното ниво.

Народната банка може да наложи соодветни мерки за усогласување, во определен временски рок, на банката којашто не го одржува минималното ниво.

36. При пресметката на стапката на ликвидност до 30 дена, банката ги вклучува следниве позиции:

а) Активни позиции:

- средствата кај Народната банка, вклучувајќи го и делот од задолжителната резерва кај Народната банка којшто банката може да го користи,

- должничките инструменти издадени од Народната банка,

- други парични средства и парични еквиваленти,

- хартиите од вредност или средствата коишто Народната банка ги прифаќа како инструменти за обезбедување при спроведувањето на монетарните операции,

- кредитите, каматите, провизиите и другите побарувања од населението и нефинансиските институции коишто претставуваат изложеност на кредитен ризик класифицирани во категориите на ризик „А“ и „Б“, коишто достасуваат во следните 30 дена. Во оваа позиција не се вклучуваат изложеностите на кредитен ризик

класифицирани во категориите на ризик „А“ и „Б“, чијшто рок на достасување е продолжен два или повеќе пати,

- побарувањата од други домашни и странски банки со рочност до 30 дена,

- хартиите од вредност коишто се чуваат за тргување, вклучувајќи ги и финансиските средства што се мерат по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање (со исклучок на дериватите за тргување, вградените деривати и дериватите што се чуваат за управување со ризик),

- должничките инструменти што се чуваат до достасување или се расположливи за продажба во следните 30 дена,

- гаранциите, акредитивите и терминските трансакции коишто значат потенцијален прилив за банката и достасуваат во следните 30 дена, со исклучок на вонбилансните ставки коишто се поврзани со одредени активни билансни позиции;

б) Пасивни позиции:

- трансакциските сметки и депозитите по видување, во износ определен согласно со точка 38 од оваа Одлука,

- финансиските обврски по објективна вредност преку билансот на успех (со исклучок на дериватите за тргување, вградените деривати и дериватите коишто се чуваат за управување со ризик),

- орочените депозити коишто достасуваат во следните 30 дена,

- сите останати билансни пасивни позиции коишто достасуваат во следните 30 дена,

- 15% од одобрените пречекорувања на трансакциските сметки и кредитните картички,

- сите термински трансакции, отворени непокриени акредитиви, неотповикливи рамковни кредити, гаранции и други вонбилансни ставки класифицирани во категориите на ризик „В“, „Г“ и „Д“, коишто достасуваат во следните 30 дена. Како други вонбилансни ставки не се сметаат покриените гаранции и акредитиви, безусловно отповикливите рамковни кредити и ставките коишто се опфатени во претходната позиција.

По исклучок на став 1 од оваа точка, банката не може да ги земе предвид активните позиции со кои банката не може слободно да располага (пр. позиции коишто служат како обезбедување на обврски на други лица; позиции што служат како покритее по преземена обврска на банката, кога позицијата што се обезбедува и позицијата којашто служи како обезбедување се со различна рочност; позиции за кои се води судски спор и слично).

37. При пресметката на стапката на ликвидност до 180 дена, банката ги вклучува следниве позиции:

а) Активни позиции:

- средствата кај Народната банка, вклучувајќи го и делот од задолжителната резерва кај Народната банка којшто банката може да го користи,

- должничките инструменти издадени од Народната банка,

- други парични средства и парични еквиваленти,

- хартиите од вредност или средствата коишто Народната банка ги прифаќа како инструменти за обезбедување при спроведувањето на монетарните операции,

- кредитите, каматите, провизиите и другите побарувања од населението и нефинансиските институции коишто претставуваат изложеност на кредитен ризик класифицирани во категориите на ризик „А“ и „Б“, коишто достасуваат во следните 180 дена. Во оваа позиција не се вклучуваат изложеностите на кредитен ризик класифицирани во категориите на ризик „А“ и „Б“, чијшто рок на достасување е продолжен два или повеќе пати,

- побарувањата од други домашни и странски банки со рочност до 180 дена,

- хартиите од вредност коишто се чуваат за тргување, вклучувајќи ги и финансиските средства што се мерат по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање (со исклучок на дериватите за тргување, вградените деривати и дериватите што се чуваат за управување со ризик),

- должничките инструменти коишто се чуваат до достасување или се расположливи за продажба во следните 180 дена,

- гаранциите, акредитивите и терминските трансакции коишто значат потенцијален прилив за банката и достасуваат во следните 180 дена, со исклучок на вонбилансните ставки коишто се поврзани со одредени активни билансни позиции;

б) Пасивни позиции:

- трансакциските сметки и депозитите по видување, во износ определен согласно со точка 39 од оваа Одлука,

- финансиските обврски по објективна вредност преку билансот на успех (со исклучок на дериватите за тргување, вградените деривати и дериватите коишто се чуваат за управување со ризик),

- орочените депозити коишто достасуваат во следните 180 дена,

- сите останати билансни пасивни позиции коишто достасуваат во следните 180 дена,

- 20% од одобрените пречекорувања на трансакциските сметки и кредитните картички,

- сите термински трансакции, отворени непокриени акредитиви, неотповикливи рамковни кредити, гаранции и други вонбилансни ставки класифицирани во категориите на ризик „В“, „Г“ и „Д“, коишто достасуваат во следните 180 дена. Како други вонбилансни ставки не се сметаат покриените гаранции и акредитиви, безусловно отповикливите рамковни кредити и ставките коишто се опфатени во претходната позиција.

По исклучок на став 1 од оваа точка, банката не може да ги земе предвид активните позиции со кои банката не може слободно да располага (пр. позиции коишто служат како обезбедување на обврски на други лица; позиции коишто служат како покрите по преземена обврска на банката, кога позицијата што се обезбедува и позицијата којашто служи како обезбедување се со различна рочност; позиции за кои се води судски спор и слично).

38. При утврдување на стапката на ликвидност до 30 дена во денари и во девизи, банката ги вклучува трансакциските сметки и депозитите по видување во износ од:

- 30%, доколку нивото на концентрација во денари, односно во девизи, утврдено согласно со точка 33 став 3 од оваа Одлука, не надминува 30%;

- 35%, доколку нивото на концентрација во денари, односно во девизи, утврдено согласно со точка 33 став 3 од оваа Одлука, изнесува над 30%, но не надминува 50%;

- 40%, доколку нивото на концентрација во денари, односно во девизи, утврдено согласно со точка 33 став 3 од оваа Одлука, надминува 50%.

39. При утврдување на стапката на ликвидност до 180 дена во денари и во девизи, банката ги вклучува трансакциските сметки и депозитите по видување во износ од:

- 40%, доколку нивото на концентрација во денари, односно во девизи, утврдено согласно со точка 33 став 3 од оваа Одлука, не надминува 30%;

- 45%, доколку нивото на концентрација во денари, односно во девизи, утврдено согласно со точка 33 став 3 од оваа Одлука, изнесува над 30%, но не надминува 50%;

- 50%, доколку нивото на концентрација во денари, односно во девизи, утврдено согласно со точка 33 став 3 од оваа Одлука, надминува 50%.

40. Доколку Народната банка утврди дека банката нема воспоставено или не применува соодветен систем за управување со ликвидносниот ризик, во согласност со оваа Одлука, може да пропише и поинакви пондери на вклучување на одделните позиции во пресметката на стапките на ликвидност, од пондерите предвидени во точките 36 и 37 на оваа Одлука.

41. Стапките на ликвидност од точка 34 на оваа Одлука се утврдуваат на крајот на секој месец како просек на дневните состојби на позициите коишто се вклучуваат во нивното утврдување, за секој работен ден во месецот.

III.5 Утврдување и следење на интерните ликвидносни показатели

42. Покрај стапките на ликвидност од главата III.4 од оваа Одлука, банката е должна, во зависност од природата и карактеристиките на финансиските активности коишто ги врши, во рамките на својата политика, да пропише еден или повеќе интерни ликвидносни показатели за следење на нивото на ликвидност и на изложеност на ликвидносен ризик, како и да одреди соодветни граници во кои можат да се движат тие показатели.

Банката е должна да го дефинира начинот на мерење и следење на интерните ликвидносни показатели и да утврди временски периоди во кои тие показатели ќе се почитуваат (на дневна, неделна или месечна основа). Временскиот период на почитување на ликвидносните показатели треба да одговара на карактеристиките на секој одделен показател.

Во зависност од системот за управување со ликвидносниот ризик и нивото на ликвидност, Народната банка може да определи поинакви граници и временски периоди на следење на интерните ликвидносни показатели, како и да определи дополнителни ликвидносни показатели за секоја одделна банка со граници на нивното движење и периоди за пресметка.

IV. НАЧИН И СОДРЖИНА НА ИЗВЕСТУВАЊЕ НА НАРОДНАТА БАНКА

43. Банката е должна на месечна основа да изготвува:

- Извештаи за рочната структура на активата и пасивата во денари, во девизи и на агрегатно ниво;

- Извештај за најголемите депоненти и нивото на концентрација;

- Извештај за стапките на ликвидност до 30 и 180 дена;

- Извештај за интерните ликвидносни показатели.

Банката е должна да ги достави извештаите од став 1 од оваа точка до Народната банка, во рок од петнаесет дена по истекот на месецот за којшто се известува.

Гувернерот на Народната банка со упатство ги пропишува формата и содржината на извештаите од став 1 од оваа точка и начинот на известување.

44. На посебно барање на Народната банка, банката е должна да ги изготви извештаите од точка 43 став 1 од оваа Одлука, со состојба на друг ден и во друг рок, коишто се различни од состојбата и рокот наведени во точката 43 став 2 од оваа Одлука.

V. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

45. Банката е должна да ги изработи и да ги достави до Народната банка првите извештаи од точка 43 од оваа Одлука, со состојба на 31.01.2009 година, во рокот од точка 43 став 2 од оваа Одлука.

По исклучок на став 1 од оваа точка, банката е должна да го изработи и да го достави до Народната банка првиот извештај за стапките на ликвидност до 30

и 180 дена (точка 43 став 1 алинеја 3 од оваа одлука), со состојба на 28.02.2009 година, во рокот од точка 43 став 2 од оваа Одлука.

46. Доколку во првиот извештај за стапките на ликвидност до 30 и 180 дена, банката прикаже пониски стапки на ликвидност (почетни стапки на ликвидност) од минималното ниво, должна е да ги зголеми стапките на ликвидност, сè додека не го постигне тоа ниво.

Зголемувањето на стапките на ликвидност банката го врши на месечна основа, почнувајќи од 31.03.2009 година, со почитување на следнава динамика на усогласување, за периодот 31.03.2009 до 30.06.2009 година:

- 1/24 од разликата утврдена на 28.02.2009 година помеѓу минималното ниво и почетниот износ на стапката на ликвидност до 30 дена;

- 1/60 од разликата утврдена на 28.02.2009 година помеѓу минималното ниво и почетниот износ на стапката на ликвидност до 180 дена.

Народната банка периодично ќе ја утврдува динамиката на усогласување од ставот 2 од оваа точка, при што динамиката на усогласување за следниот период ќе ја објави најмалку еден месец пред завршувањето на последната објавена динамика.

Банката којашто ќе го достигне минималното ниво не смее да ги намали стапките на ликвидност под тоа ниво. За секое натамошно отстапување од минималното ниво, банката е должна да постапи согласно со точка 35 од оваа Одлука.

47. Одредбите од оваа Одлука соодветно се однесуваат и на штедилниците во Република Македонија.

48. Оваа Одлука влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“, а ќе почне да се применува од 01.01.2009 година.

По исклучок на став 1 од оваа точка, главата III.4 од оваа Одлука ќе се применува од 01.02.2009 година.

49. Со отпочнувањето со примена на оваа Одлука, престанува да важи Одлуката за управување со ликвидносниот ризик („Службен весник на Република Македонија“ бр. 31/2008).

О.бр.02-15/XIII-3/2008
25 декември 2008 година
Скопје
Претседател,
на Советот на Народна банка
на Република Македонија,
Гувернер,
м-р **Петар Гошев**, с.р.

3399.

Врз основа на член 64 став 1 точка 22 од Законот за Народната банка на Република Македонија („Службен весник на РМ“ бр. 3/2002, 51/2003, 85/2003, 40/2004, 61/2005 и 129/2006) и член 68 став 1 од Законот за банките („Службен весник на РМ“ бр. 67/2007), Советот на Народната банка на Република Македонија, донесе

О Д Л У К А ЗА УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИКОТ ОД ПРОМЕНА НА КАМАТНИТЕ СТАПКИ ВО ПОРТФОЛИОТО НА БАНКАРСКИ АКТИВНОСТИ

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

1. Со оваа Одлука се пропишува методологијата за управување со ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности, која опфаќа:

- систем за управување со ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности;

- утврдување на промената на економската вредност на портфолиото на банкарските активности; и

- начин и содржина на известувањето на Народната банка на Република Македонија (во понатамошниот текст: Народната банка).

II. ДЕФИНИЦИИ

2. Одделни изрази употребени во оваа Одлука го имаат следното значење:

- Ризик од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности претставува ризик од загуба којашто произлегува од недоволните промени на каматните стапки, а коишто влијаат на позициите во портфолиото на банкарските активности на банката.

- Ризик од рочната неусогласеност на каматночувствителните активни и пасивни позиции претставува ризик од разлики во рочноста (за ставките со фиксна каматна стапка), односно времето на следната промена на каматните стапки (за ставките со променлива каматна стапка) на активните и пасивните ставки.

- Ризик од кривата на принос претставува ризик од непредвидените промени на кривата на приносот коишто можат негативно да влијаат врз профитабилноста и сопствените средства на банката.

- Ризик од разлики во висината на референтните каматни стапки и инструменти со слични карактеристики (во однос на рочноста или времето на следната промена на каматната стапка) претставува ризик од неусогласеност во времето на прилагодување на каматните стапки по кои наплаќа и каматните стапки по кои плаќа банката за различни инструменти со слична рочност. Овие разлики можат да предизвикаат неочекувани промени во паричните текови на активните, пасивните и вонбилансните ставки (пр. кредит со рок на достасување од една година и каматна стапка којашто е поврзана со движењето на каматните стапки на државните записи, се финансира со депозит со рок на достасување од една година и каматна стапка поврзана со каматната стапка на меѓубанкарскиот пазар).

- Ризик кој произлегува од опциите што се вградени во каматночувствителните позиции претставува ризик од влијанието коешто можат да го имаат опциите вградени во одредени инструменти врз нивните парични текови (пр. кредити со можност за предвремена отплата, депозити со можност за предвремено повлекување и слично).

- Портфолиото на банкарски активности ги вклучува сите билансни и вонбилансни позиции коишто не се вклучени во портфолиото за тргување на банката.

- Портфолиото за тргување ги вклучува сите позиции во финансиски инструменти и стоки коишто се држат заради тргување, или позиции заради заштита на вредноста (хедгинг) на другите позиции во портфолиото за тргување. Овие позиции се чуваат за да се оствари приход од нивната продажба на краток рок и/или да се оствари приход како резултат на настанатите или очекуваните краткорочни промени во цените на пазарот.

- Економската вредност на финансиски инструмент или портфолио на инструменти ја претставува сегашната вредност на очекуваните нето парични текови од инструментот/портфолиото дисконтирани со примена на пазарната каматна стапка.

- Значајна валута е секоја валута чие што учество во вкупната билансна и вонбилансна актива, односно во вкупната билансна и вонбилансна пасива, изнесува најмалку 5%.

- Стандарден каматен шок претставува паралелна позитивна или негативна промена на каматните стапки за 200 основни поени.

- Еден основен поен е еднаков на стотиот дел од 1% (0,01).

III. СИСТЕМ НА УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИК ОД ПРОМЕНА НА КАМАТНИТЕ СТАПКИ ВО ПОРТФОЛИОТО НА БАНКАРСКИ АКТИВНОСТИ

3. Банката е должна да воспостави систем на управување со ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности, кој одговара на природата, обемот и сложеноста на финансиските активности коишто ги врши таа.

Системот од став 1 од оваа точка треба да ги опфаќа најмалку следните компоненти:

- организациска структура за управување со ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности;
- политики и процедури за управување со ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности;
- оценка, следење и контрола на ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности, што вклучува и воспоставување соодветен информативен систем;
- постапки и процедури за внатрешна контрола и ревизија.

4. Во случај кога, согласно со Законот за банките, банката е предмет на консолидирана супервизија, системот за управување со ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности го опфаќа и управувањето со овој ризик на ниво на банкарската група.

III.1. Организациска структура за управување со ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности

5. Банката е должна да воспостави организациска структура, со јасно дефинирани надлежности и одговорности при преземањето и управувањето со ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности, којашто одговара на природата, обемот и сложеноста на финансиските активности коишто ги врши таа.

Соодветната организациска структура подразбира:

- јасно дефинирани надлежности и одговорности на органите на банката;
- дефинирање на задачите и одговорностите на соодветните организациски делови или лица во банката, надлежни за мерење, следење и контрола на ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности;
- јасно разграничување и независност на функцијата на мерење и следење на ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности од функцијата на вложување во позиции коишто значат изложеност на ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности.

6. Надзорниот одбор на банката ги врши најмалку следните работи:

- ја одобрува политиката за управување со ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности и го следи нејзиното спроведување;
- ја оценува соодветноста на политиката, најмалку на годишно ниво, согласно со профилот на ризици, видот и обемот на финансиските активности на банката и надворешното опкружување;
- ги разгледува извештаите за изложеноста на ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности;
- ги одобрува лимитите на изложеноста на ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности и органот или лицето што може да донесе одлука за надминување на одделните лимити;
- обезбедува услови и ја следи ефикасноста на внатрешната контрола, како составен дел на системот за управување со ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности.

7. Одборот за управување со ризици ги врши најмалку следните работи:

- ја воспоставува и ја спроведува политиката за управување со ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности и дава предлози за нејзино ревидирање;

- редовно го оценува управувањето со ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности;

- врши анализа на извештаите за изложеноста на банката на ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности и ги следи активностите што се преземаат заради управување со овој ризик;

- ги одредува и редовно ги ревидира лимитите на изложеност на ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности;

- ги дефинира дозволените исклучоци во однос на дефинираните лимити и доверува одговорност за одлучување за примена на тие исклучоци;

- ги воспоставува процедурите и начинот на вршење стрес-тестирање.

8. Управниот одбор е одговорен за:

- донесување и спроведување на процедурите за управување со ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности;

- обезбедување услови за оценка, следење и контрола на ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности по одделни значајни валути;

- воспоставување процедура за оценка на влијанието на новите производи и услуги врз изложеноста на ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности;

- воспоставување на информативниот систем, како и на системот за известување на Надзорниот одбор и на Одборот за управување со ризиците, во врска со евентуалните надминувања на пропишаните лимити на изложеност.

III.2. Политики и процедури за управување со ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности

9. Банката е должна да има јасно дефинирани политики и процедури за управување со ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности коишто се во согласност со природата и сложеноста на нејзините активности.

Политиките и процедурите треба:

- да ги дефинираат линиите на надлежност на одделните органи на банката во управувањето со ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности;

- да го дефинираат пристапот на банката за заштита од изложеноста на ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности, што може да вклучи и дефинирање на финансиските инструменти за управување и заштита од ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности;

- да ги идентификуваат параметрите (лимитите) врз основа на кои ќе може да се утврди прифатливото ниво на изложеност на ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности, како и дозволените исклучоци и овластувањата за нивно надминување;

- да ги идентификуваат техниките што се користат за оценка (мерење) на ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности;

- да го дефинира начинот на вршење стрес-тестирање;

- да ја утврди постапката за воведување нов производ или услуга, користење услуги од надворешни лица и слично.

10. Политиките и процедурите треба да бидат разгледувани и ревидирани периодично за да се обезбеди нивна усогласеност со тековните состојби во кои се наоѓа и работи банката.

III.3. Оцена, следење и контрола на ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности

11. При оцената на изложеноста на ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности, банката ги има предвид сите позиции од портфолиото на банкарските активности коишто се чувствителни на промените на каматните стапки, поради што можат да влијаат врз добивката и сопствените средства на банката.

Банката е должна да врши оцена на сите значајни извори на ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности, вклучувајќи го:

- ризикот од рочната неусогласеност на каматно-чувствителните активни и пасивни позиции;
- ризикот од движењата на кривата на принос;
- ризикот од разликите во висината на референтните каматни стапки на инструментите со слични карактеристики;
- ризикот кој произлегува од опциите што се вградени во каматночувствителните позиции.

12. За потребите на оцена и следење на изложеноста на ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности, банката е должна да ја утврдува промената на економската вредност на портфолиото на банкарски активности како резултат на изложеноста на ризикот од промена на каматните стапки, најмалку на начин утврден со главата IV од оваа Одлука.

За сопствени потреби за управување со ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности, банката може да применува и поинакви техники за оцена на ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности, како и да развие интересен модел за оцена и следење на изложеноста на ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности.

13. Без разлика на техниките што ги користи банката, нивната успешност и ефикасност зависи од соодветноста на претпоставките и базата на податоци што се користат за оцена на изложеноста на ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности. Претпоставките мора да бидат точно дефинирани, документирани и да се менуваат само под точно определени услови. Сите значајни измени на претпоставките треба да се документираат и добро да се образложат и да се одобрат од страна на Управниот одбор на банката.

14. Банката е должна да дефинира лимити на изложеност на ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарските активности, со цел намалување на загубите, односно да се намалат негативните ефекти врз висината на приходите и на сопствените средства на банката, притоа имајќи ги предвид и резултатите од извршеното стрес-тестирање.

Лимитите на изложеност на ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности може да се однесуваат на одделни инструменти, портфолија, деловни линии или активности на банката.

Покрај утврдувањето на лимити на изложеност на ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности, банката е должна да ги дефинира и дозволените исклучоци од почитувањето на одделните лимити, што вклучува определување на случаите кога е дозволено надминување на одредени лимити, максималниот износ на дозволено надминување, периодот во кој е дозволено надминување на лимитите и органот или лицето што може да донесе одлука за надминување на секој одделен лимит.

15. Банката врши редовно стрес-тестирање на влијанието на големите промени (шокови) во каматните стапки врз добивката и сопствените средства на банката. Стрес-тестирањето (стрес-сценаријата) се темели

врз реално најлошите сценарија и ги опфаќа сите материјални извори на ризик од промената на каматните стапки. Одборот за управување со ризиците ги зема предвид резултатите од извршените стрес-тестирања при ревидирањето на политиките и на утврдените лимити на ризикот на каматни стапки.

Банката е должна да врши стрес-тестирање најмалку еднаш годишно, заради оцена на потенцијалното влијание на еден или повеќе внатрешни или надворешни фактори на ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности, врз профитабилноста и сопствените средства на банката.

Стрес-тестирањето ги вклучува најмалку: ефектите од промената на каматните стапки на финансиските пазари, ефектите од промената во односите помеѓу значајните пазарни стапки (опфаќање на ризикот од разликите во висината на референтните каматни стапки на инструментите со слична рочност), ефектите од промената во обликот и движењето на кривата на принос, ефектите од промената во ликвидноста на одделните финансиски пазари каде што банката има вложувања и слично. При стрес-тестирањето, банката треба да им посвети особено внимание на инструментите или пазарите коишто доминираат во портфолиото на банката, како и на инструментите или пазарите на кои банката има доминантно влијание.

III.3.1. Информативен систем

16. Банката е должна да воспостави информативен систем кој ќе овозможи соодветна оцена на ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности, како и известување за големината и структурата на изложеноста на банката на овој ризик.

Банката воспоставува информативен систем кој обезбедува изготвување на следните извештаи и податоци:

- извештај за висината и структурата на каматно-чувствителната актива и пасива во одредени временски интервали или периоди;
- извештаи за степенот на почитување на внатрешните политики и лимити;
- карактеристики на претпоставките коишто се користат за оцена на изложеноста на ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности;
- степен на изложеност на ризикот на каматните стапки при различни симулации, односно извештаи за резултатите од извршените стрес-тестирања;
- извештаи за наодите на внатрешната и надворешната ревизија во поглед на соодветноста на системот на управување со ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности;
- други извештаи за потребите на управување со ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности.

III.4. Постапки и процедури за внатрешна контрола и ревизија

17. Банката е должна да воспостави соодветен систем на внатрешна контрола над системот на управување со ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности. Контролата над системот на управување со ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности е составен дел на целокупниот систем на внатрешна контрола на банката.

Ефикасниот систем на внатрешна контрола над системот на управување со ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности вклучува:

- соодветен процес за идентификување и оцена на ризикот;

- воспоставување контролни активности, како што се политиките и процедурите со јасно дефинирани овластувања и прифатливо ниво на изложеност на ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности;

- соодветен информативен систем за следење на изложеноста на ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности;

- редовна ревизија на почитувањето на воспоставените политики и процедури.

18. Ревизијата на системот на управување со ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности е составен дел на годишниот план на службата за внатрешна ревизија на банката. Ревизијата оценува дали вработените во банката ги почитуваат политиките и процедурите и интерните лимити на изложеност на ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности.

Ревизијата на системот за управување со ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности вклучува и оцена на претпоставките и техниките што ги користи банката за мерење на ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности.

IV. УТВРДУВАЊЕ НА ПРОМЕНАТА НА ЕКОНОМСКАТА ВРЕДНОСТ НА ПОРТФОЛИОТО НА БАНКАРСКИ АКТИВНОСТИ

19. Банката е должна да ја утврдува промената на економската вредност на портфолиото на банкарски активности како резултат на изложеноста на ризикот од промена на каматните стапки, со примена на стандардниот каматен шок.

20. Банката ги распоредува каматночувствителните активни и пасивни позиции коишто се дел од портфолиото на банкарски активности, во 13 временски периоди. Него-позицијата на банката (разлика помеѓу активните и пасивните позиции) во секој одделен временски период се множи со соодветениот пондер дефиниран во табелата бр. 1.

Табела бр. 1 Пондери по временски зони за утврдување на промената на економската вредност на портфолиото на банкарски активности

Временски период	Средина на временскиот период	Проценето модифицирано време-траење	Претпоставена промена на каматните стапки	Пондер
До 1 месец	0,5 месеци	0,04 години	200 оп	0,08%
1-3 месеци	2 месеца	0,16 години	200 оп	0,32%
3-6 месеци	4,5 месеци	0,36 години	200 оп	0,72%
6-12 месеци	9 месеци	0,71 години	200 оп	1,43%
1-2 години	1,5 години	1,38 години	200 оп	2,77%
2-3 години	2,5 години	2,25 години	200 оп	4,49%
3-4 години	3,5 години	3,07 години	200 оп	6,14%
4-5 години	4,5 години	3,85 години	200 оп	7,71%
5-7 години	6 години	5,08 години	200 оп	10,15%
7-10 години	8,5 години	6,63 години	200 оп	13,26%
10-15 години	12,5 години	8,92 години	200 оп	17,84%
15-20 години	17,5 години	11,21 години	200 оп	22,43%
Над 20 години	22,5 години	13,01 години	200 оп	26,03%

21. Позициите со фиксна каматна стапка се распоредуваат во соодветниот временски период, согласно со преостанатиот (резидуалниот) рок на достасување.

Позициите со променлива каматна стапка се распоредуваат во соодветниот временски период, согласно со времето до следната промена на каматната стапка.

Банката е должна одделно да ги прикажува позициите кај кои каматната стапка се менува врз основа на одлука на соодветен орган на банката (во понатамошниот текст: позиции со прилагодлива каматна стапка).

22. Позициите со прилагодлива каматна стапка и позициите коишто немаат или кај кои не може со сигурност да се утврди рокот на достасување, односно времето до следната промена на каматната стапка (пр. тековни сметки, депозити по видување, позиции со можност за предвремена отплата или повлекување и слично) се распоредуваат во соодветниот временски период преку утврдување на веројатноста и зачестеноста на промената на каматните стапки на овие позиции, најмалку врз основа на следните елементи:

- искуството за промената на каматните стапки во минатото;

- влијанието на промената на пазарните каматни стапки врз промената на каматните стапки на овие позиции;

- просечниот рок на достасување на овие позиции (за позициите коишто немаат рок на достасување или имаат опција за предвремена отплата или повлекување). На страната на активата, вакви позиции се станбените кредити или други побарувања кои содржат опција за предвремена отплата. На страната на пасивата, овие позиции ги вклучуваат депозитите по видување кои можат да бидат повлечени во секој момент, без никакви дополнителни трошоци за депонентите;

- цикличниот карактер на одделните позиции;

- движењето на други внатрешни (пр. нето каматната маргина, стратегијата на банката) и надворешни фактори (репутациониот ризик, конкуренцијата), коишто влијаат врз нивото на каматните стапки и рочноста;

- валутата во која се изразени позициите.

Базата на податоци за веројатноста и зачестеноста на промена на каматните стапки мора да содржи временска серија од најмалку пет години. По исклучок, банка која е основана и работи помалку од пет години е должна да има база на податоци која го опфаќа целиот период на нејзиното работење.

Банката е должна, во своите политики и процедури, да ја пропише постапката за утврдување на веројатноста и зачестеноста на промената на каматните стапки на овие позиции и да врши редовно ревидирање на оваа постапка, заради нејзино приспособување на моменталните внатрешни и надворешни услови.

23. Банката е должна да достави известување до Народната банка за постапката за утврдување на веројатноста и зачестеноста на промената на каматните стапки, како и доказ за исполнување на елементите предвидени во точка 22.

Заради соодветно утврдување на рочноста на одделните позиции, Народната банка може да побара од банката да применува поинаква постапка или да пропише корективни фактори коишто банката е должна да ги почитува при утврдувањето на промената на економската вредност на портфолиото на банкарски активности.

24. Со користење на пондерите од табелата бр. 1, банката ја утврдува промената на економската вредност на портфолиото на банкарски активности, по одделни значајни валути или збирно, за сите останати валути, коишто согласно со оваа Одлука не се сметаат за значајни.

Збирот на пондерираните нето долго или кратки позиции по одделни значајни валути или збирно за сите останати валути, ја претставува вкупната пондерирана вредност на портфолиото на банкарски активности.

Вкупната пондерирана вредност на портфолиото на банкарски активности, утврдена согласно со оваа глава од Одлуката, се изразува во апсолутен износ и ја прикажува промена на економската вредност на ова портфолио, како резултат на оцената за промената на каматните стапки со користење на стандардниот каматен шок.

25. Банката е должна да го утврди односот на вкупната пондерирана вредност на портфолиото на банкарски активности (промената на економската вредност на ова портфолио) и износот на сопствените средства на банката.

Доколу односот од став 1 од оваа точка е еднаков или поголем од 20%, банката е должна, во рок од три дена, да достави предлог-мерки до Народната банка за намалување на овој однос.

Народната банка може да ги прифати мерките предложени од банката, и/или да ѝ наложи на банката поинакви мерки и рокови за намалување на односот помеѓу вкупната пондерирана вредност на портфолиото на банкарски активности и износот на сопствените средства на банката.

V. НАЧИН И СОДРЖИНА НА ИЗВЕСТУВАЊЕ НА НАРОДНАТА БАНКА

26. Банката е должна да изготвува извештаи за изложеноста на ризик од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности на месечна основа и да ги доставува до Народната банка.

Рокот за доставување на извештаите од став 1 од оваа точка е петнаесет дена по истекот на месецот за кој се известува.

Гувернерот на Народната банка ги пропишува одделните позиции со упатство, коишто се вклучуваат во изложеноста на ризик од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности и формата на извештаите од став 1 од оваа точка.

27. На посебно барање на Народната банка, банката е должна да ги изготви извештаите од точка 26, со состојба на друг ден и во друг рок, коишто се различни од состојбата и рокот наведени во точката 26 од оваа Одлука.

VI. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

28. Банката е должна да го достави известувањето од точка 23 од оваа Одлука до Народната банка, најдоцна до 30.11.2009 година.

29. Одредбите од оваа Одлука се однесуваат и на филијалите на странските банки и на штедилниците во Република Македонија.

30. Оваа Одлука влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“, а ќе се применува од 01.01.2010 година.

О.бр. 02-15/XIII-4/2008
25 декември 2008 година
Скопје

Претседател
на Советот на Народната банка
на Република Македонија
Гувернер,
м-р **Петар Гошев**, с.р.

3400.

Врз основа на член 40 став 2 и член 64 став 1 точка 22 од Законот за Народната банка на Република Македонија ("Службен весник на РМ" бр. 3/02, 51/03, 85/03, 40/04, 61/05 и 129/06) и член 101 став 2 од Законот за банките ("Службен весник на РМ" бр. 67/07), Советот на Народната банка на Република Македонија донесе

О Д Л У К А ЗА ДОСТАВУВАЊЕ ПОДАТОЦИ ЗА СОСТОЈБАТА И ПРОМЕТОТ НА СМЕТКИТЕ ОД СМЕТКОВНИОТ ПЛАН НА БАНКИТЕ И НА ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

1. Со оваа Одлука се пропишуваат начинот и роковите за електронско доставување на податоците за состојбата и прометот на сметките од сметковниот план на банките и на дел од финансиските извештаи, до Народната банка на Република Македонија (во понатамошниот текст: Народната банка).

2. Банките се должни до Народната банка да доставуваат електронски податоци за состојбата и прометот на сметките на најниското ниво на сметката пропишана во прилог 1 од Одлуката за сметковниот план за банките.

3. Банките се должни да ги доставуваат податоците од точка 2 од оваа Одлука декадно и месечно, во следниве рокови:

- декадно, најдоцна во рок од 3 (три) дена по истекот на декадата за која се известува;

- месечно, најдоцна во рок од 8 (осум) дена по истекот на месецот за кој се известува.

4. Банките се должни месечните податоци за состојбата и прометот на сметките од сметковниот план на банките за месец декември да ги доставуваат во рокот од точка 3 став 1 алинеја 2 од оваа Одлука и во рок од 5 дена по рокот за доставување на неревидираниот годишен финансиски извештај определен со Законот за банките.

5. Банките се должни до Народната банка електронски да ги доставуваат Билансот на успех, Билансот на состојба и Извештајот за паричниот тек, од финансиските извештаи на банките пропишани со Упатството за видовите и содржината на финансиските извештаи на банките, со состојба на 31. декември, 31. март, 30. јуни и 30. септември.

Рокот за доставување на извештаите од став 1 на оваа точка со состојба на 31. декември и 30. јуни, е 30 дена по истекот на периодот за кој се однесуваат, додека рокот за доставување на извештаите со состојба на 31. март и 30. септември, е 15 дена по истекот на периодот за кој се однесуваат.

6. За точноста на доставените податоци и извештаи одговараат банките.

7. Одредбите од оваа Одлука соодветно се применуваат и на штедилниците и на филијалите на странските банки, во Република Македонија.

По исклучок од став 1 на оваа точка, штедилниците не се обврзани да ги доставуваат декадните податоци од точка 3 алинеја 1, од оваа Одлуката.

8. Оваа Одлука влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“, а ќе се применува од 1 јануари 2009 година.

О.бр. 02-15/XIII-6/2008
25.12.2008 година
Скопје

Претседател
на Советот на Народната банка
на Република Македонија,
Гувернер
м-р **Петар Гошев**, с.р.

3401.

Врз основа на член 64 став 1 точка 1, а во врска со член 3 од Законот за Народната банка на Република Македонија („Службен весник на РМ “ бр. 03/02, 51/03, 85/03, 40/04, 61/05 и 129/06), Советот на Народната банка на Република Македонија донесе

О Д Л У К А
ЗА ЦЕЛИТЕ НА МОНЕТАРНАТА ПОЛИТИКА ЗА 2009 ГОДИНА

1. Со оваа Одлука се утврдуваат целите на монетарната политика за 2009 година.

2. Основната цел на монетарната политика е одржување на ценовната стабилност во економијата.

3. Посредната цел на монетарната политика во 2009 година ќе биде одржувањето стабилен номинален девизен курс на денарот во однос на еврото, во функција на остварување на основната цел од точка 2 на оваа Одлука.

4. Народната банка на Република Македонија со монетарната политика ќе ја поддржува макроекономската политика на Република Македонија за 2009 година, без притоа да се загрозува остварувањето на основната цел на монетарната политика, утврдена во точка 2 на оваа Одлука.

5. Оваа Одлука се објавува во „Службен весник на Република Македонија“.

О.бр.02-15/XIII-1/2008
25 декември 2008 година
Скопје

Претседател,
на Советот на Народна банка
на Република Македонија,
Гувернер,
м-р Петар Гошев, с.р.

3402.

Врз основа на член 31 и член 64 став 1 точка 22 од Законот за Народната банка на Република Македонија („Службен весник на РМ “ бр. 3/2002, 51/2003, 85/2003, 40/2004, 61/2005 и 129/2006) и член 71 став 8 и член 72 став 3 од Законот за банките („Службен весник на РМ“бр. 67/2007), Советот на Народната банка на Република Македонија донесе

О Д Л У К А
ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ОДЛУКАТА ЗА ЛИМИТИТЕ НА ИЗЛОЖЕНОСТ

I. Во Одлуката за лимитите на изложеност („Службен весник на Република Македонија“ бр. 31/2008), се вршат следните изменувања и дополнувања:

1. Во глава II точка 4 ставот 1 се менува и гласи:

„Изложеноста на банката кон поединечно лице, којашто произлегува од портфолиото на банкарските активности, ги вклучува сите активни билансни и вонбилансни побарувања од тоа лице што не претставуваат дел од изложеноста на банката којашто произлегува од портфолиото за тргување, утврдена согласно со точка 5 од оваа Одлука (во понатамошниот текст: изложеност на кредитен ризик)“

2. Во глава III точка 18, ставовите 2 и 3 се бришат.

3. Во глава IV, точката 23 се менува и гласи:

„23. Поединечен капитален дел на банката во нефинансиска институција не смее да надмине 15% од сопствените средства на банката.

Агрегатниот износ на капиталните делови во нефинансиски институции не смее да надмине 30% од сопствените средства на банката.

Имотот на банката во земјиште, згради, опрема и во капитални делови во нефинансиски институции не смее да надмине 60% од сопствените средства на банката.

За утврдување и следење на лимитите од ставовите 1, 2 и 3 од оваа точка, сопствените средства се утврдуваат согласно со точка 9 став 2 од оваа Одлука.“

4. Во глава V точка 29 по зборовите: „списокот на“, се додаваат зборовите: „лица со посебни права и одговорности,“.

5. Во глава VII точка 37, по алинејата 8 се додава нова алинеја 9 којашто гласи:

„- вкупен износ на имотот на банката во земјиште, згради, опрема и во капитални делови во нефинансиски институции;“

Алинејата 9 станува алинеја 10.

II. Оваа Одлука влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Банките и штедилниците се должни да се усогласат со одредбите на Одлуката, за сите изложености кон првокласни банки коишто на денот на влегување во сила на оваа Одлука ги надминуваат лимитите на изложеност утврдени согласно со оваа Одлука, најдоцна до 31.03.2009 година.

О.бр.02-15/ХП-2/2008
25 декември 2008 година
Скопје

Претседател,
на Советот на Народна банка
на Република Македонија,
Гувернер,
м-р **Петар Гошев**, с.р.

3403.

Врз основа на член 64 став 1 точка 22 од Законот за Народната банка на Република Македонија („Службен весник на РМ“ бр. 3/02, 51/03, 85/03, 40/04, 61/05 и 129/06), и член 14 став 7 од Законот за девизно работење („Службен весник на РМ“ бр. 34/01, 49/01, 103/01, 51/03 и 81/08), Советот на Народната банка на Република Македонија донесе

О Д Л У К А
ЗА ОПРЕДЕЛУВАЊЕ НА ВИДОТ НА ХАРТИИТЕ ОД ВРЕДНОСТ И ФИНАНСИСКИТЕ
ДЕРИВАТИВИ ВО КОИ МОЖЕ ДА ВЛОЖУВА ОВЛАСТЕНА БАНКА ВО СТРАНСТВО

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

1. Со оваа Одлука подетално се пропишува примената на одредбите од Законот за девизно работење коишто се однесуваат на вложувањата на овластена банка во хартии од вредност и финансиски деривативи во странство.

II. ВЛОЖУВАЊА ВО ХАРТИИ ОД ВРЕДНОСТ

2. Овластена банка може да вложува во хартии од вредност во странство коишто се издадени или гарантирани од влади на држави-членки на ОЕЦД и од меѓународни финансиски институции.

Според оваа Одлука, под меѓународни финансиски институции се подразбираат: Меѓународната банка за обнова и развој (ИБРД), Меѓународната финансиска корпорација (ИФЦ), Банката за развој на Советот на Европа, Европската банка за обнова и развој (ЕБРД), Европската инвестициона банка (ЕИБ), Агенцијата за мултилатерално гарантирање на инвестициите (МИГА).

3. По исклучок на точка 2 од оваа Одлука, овластена банка може да купува хартии од вредност во странство, доколку:

- а) хартијата од вредност и нејзиниот издавач е оценет со најмалку „А-“ долгорочен кредитен рејтинг на „Стандард и Пурс“ (согласно со кредитниот рејтинг-систем), или соодветен долгорочен кредитен рејтинг којшто одговора на овој кредитен рејтинг според следниве меѓународни рејтинг-агенции: „Мудис“ и „Фич“; и
- б) постои одобрение во врска со издавање, воведување или тргување со хартијата од вредност издадено од супервизорска, регулаторна или друга соодветна институција на државата во која е издадена хартијата од вредност.

Ограничувањето од став 1 од оваа точка не се однесува на хартиите од вредност издадени или гарантирани од Република Македонија.

4. Овластена банка може да вложува во хартиите од вредност определени во точка 2 и точка 3 од оваа Одлука доколку се исполнети следниве услови:

- а) хартијата од вредност да се порамнува по принципот „испорака наспроти плаќање“ (delivery versus payment);
  - б) хартијата од вредност да се порамнува преку системите за порамнување „Еуроклиер“ или „Цедл-Клиерстрим“ или преку банки оценети со најмалку „А-“ долгорочен кредитен рејтинг на „Стандард и Пурс“ (согласно со кредитниот рејтинг-систем) или соодветен долгорочен кредитен рејтинг којшто одговара на овој кредитен рејтинг според следниве меѓународни рејтинг-агенции: „Мудис“ и „Фич“; и
- в) хартијата од вредност да е во дематеријализирана форма.

III. ВЛОЖУВАЊА ВО ФИНАНСИСКИ ДЕРИВАТИВИ

5. Овластена банка може да склучува договори за финансиски деривативи преку институционализирани пазари и на пазари преку шалтер со други банки или финансиски институции коишто имаат овластување да склучуваат договори за финансиски деривативи.

6. Во случаите кога овластена банка склучува договори за финансиски деривативи на пазари преку шалтер со други банки или финансиски институции, тие треба да бидат оценети со најмалку „А-“ долгорочен кредитен рејтинг на „Стандард и Пурс“ (согласно со кредитниот рејтинг-систем), или соодветен долгорочен кредитен рејтинг којшто одговара на овој кредитен рејтинг според следниве меѓународни рејтинг агенции: „Мудис“ и „Фич“.

7. Во случаите кога овластена банка склучува договори за финансиски деривативи чијашто цена, директно или индиректно, зависи од цената на хартијата од вредност, хартијата од вредност и нејзиниот издавач треба да бидат оценети со најмалку „А-“ долгорочен кредитен рејтинг на „Стандард и Пурс“ (согласно кредитниот рејтинг систем), или соодветен долгорочен кредитен рејтинг којшто одговора на овој кредитен рејтинг според следниве меѓународни рејтинг-агенции: „Мудис“ и „Фич“.

IV. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

8. Оваа Одлука влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

9. Со влегувањето во сила на оваа Одлука, престанува да важи Одлуката за определување на видот на хартии од вредност кои овластените банки можат да ги купуваат и продаваат во странство („Службен весник на РМ “ бр. 53/2002).

О.бр.02-15/XIII-5/2008
25 декември 2008 година
Скопје

Претседател,
на Советот на Народна банка
на Република Македонија,
Гувернер,
м-р Петар Гошев, с.р.

3404.

Врз основа на член 13, 14 и 64 точка 2 од Законот за Народната банка на Република Македонија („Службен весник на РМ“, бр. 3/2002, 51/2003, 85/2003, 40/2004, 61/2005 и 129/2006), Советот на Народната банка на Република Македонија донесе

О Д Л У К А ЗА ЗАДОЛЖИТЕЛНА РЕЗЕРВА

Општи одредби

1. Со оваа Одлука, Народната банка на Република Македонија (во понатамошниот текст: Народната банка) го регулира пресметувањето и исполнувањето на задолжителната резерва на банките и филијалите на странски банки (во понатамошниот текст: банките) и штедилниците.

Основа за задолжителната резерва

2. Основата за пресметување на задолжителната резерва (во понатамошниот текст: основа за задолжителната резерва) ја сочинуваат обврските на банките во домашна и во странска валута и обврските на штедилниците во домашна валута (прилог 1 и 2), и тоа:

- а. депозити и примени кредити;
- б. издадени должнички хартии од вредност од страна на банки и штедилници;
- в. останати обврски.

Во основата за задолжителната резерва не влегуваат:

- а. обврски кон останати банки и штедилници;
- б. обврски кон Народната банка;
- в. обврски врз основа на субординиран депозит којшто ги исполнува условите за дополнителен капитал согласно со регулативата за адекватност на капиталот.

3. Банките и штедилниците се должни да ја известат Народната банка за состојбите на обврските, коишто ја сочинуваат основата за задолжителната резерва, за секој ден од календарскиот месец, најдоцна до последниот работен ден пред почетокот на периодот на исполнувањето.

Обврските во странска валута, за секој ден од календарскиот месец, се изразуваат во денари со примена на средниот курс на Народната банка, којшто важи на последниот ден од календарскиот месец.

Банките го вршат известувањето од став 1 на оваа точка преку Електронскиот систем на Народната банка за задолжителната резерва (во понатамошниот текст: Електронскиот систем). Начинот на користење на Електронскиот систем е опишан во „Технички инструкции за работа со Електронскиот систем на Народната банка за задолжителната резерва“.

Штедилниците го доставуваат известувањето од став 1 на оваа точка по пошта на образец пропишан од Народната банка (прилог 3).

4. Основата за задолжителната резерва за одреден период на исполнување се пресметува како просек од обврските за секој ден од календарскиот месец, што му претходи на периодот на исполнување. Просекот од обврските во странска валута се изразува и во евра со примена на среден курс на Народната банка, којшто важи на последниот ден од календарскиот месец.

Стапка на задолжителната резерва

5. Стапката на задолжителната резерва изнесува 10% за банките и 2,5% за штедилниците и се однесува на сите обврски коишто ја сочинуваат основата за задолжителната резерва.

Пресметка на задолжителната резерва

6. Задолжителната резерва се пресметува со примена на стапката на задолжителната резерва на основата за задолжителната резерва.

7. Банката ја потврдува пресметаната задолжителна резерва преку Електронскиот систем најдоцна еден работен ден пред почетокот на периодот на исполнување на задолжителната резерва. Доколку банката не ја потврди пресметката во предвидениот рок, задолжителната резерва утврдена за тој период на исполнување е конечна.

Исполнување на задолжителната резерва

8. Задолжителната резерва пресметана од обврските во домашна валута се исполнува во денари, а задолжителната резерва пресметана од обврските во странска валута, се исполнува во евра.

9. Банката ја исполнува задолжителната резерва во денари доколку просечната дневна состојба на сметката на банката кај Народната банка за периодот на исполнување е најмалку еднаква на пресметаната задолжителна резерва, согласно со точка 6 од оваа Одлука.

На крајот на секој ден од периодот на исполнување состојбата на сметката на банката треба да изнесува најмалку 20% од задолжителната резерва.

10. Банката ја исполнува задолжителната резерва во евра доколку дневната состојба на издвоените средства на банката на девизна сметка на Народната банка во странство, е најмалку еднаква на пресметаната задолжителна резерва, согласно со точка 6 од оваа Одлука.

11. Штедилницата ја исполнува задолжителната резерва во денари доколку дневната состојба на издвоените средства на штедилницата на посебната сметка за задолжителната резерва во Народната банка, е најмалку еднаква на пресметаната задолжителна резерва, согласно со точка 6 од оваа Одлука.

12. Периодот на исполнување на задолжителната резерва почнува на 11. во тековниот месец и завршува на 10. во следниот месец.

Доколку 11. во тековниот месец е неработен ден во странство, поради што не е можен пренос на средства преку сметките во странство, реализацијата на преносот се врши

првиот работен ден, којшто е прв ден од периодот на исполнување на задолжителната резерва во евра. Доколку 11. е неработен ден во земјата, а работен ден во странство, нема промени во периодот на исполнување на задолжителната резерва во евра.

Надомест на задолжителната резерва

13. Стапката на надомест на задолжителната резерва во денари изнесува 2,00% на годишно ниво.

Стапката на надомест на задолжителната резерва во евра изнесува 0%.

14. Народната банка го пресметува надоместот на исполнетата задолжителна резерва, најмногу до висината на задолжителната резерва, согласно со точка 6 од оваа Одлука, со примена на следнава формула:

$$N = \frac{ZR \cdot n \cdot d}{100 \cdot 360}$$

каде што:

N - надомест на задолжителната резерва за периодот на исполнување

ZR - износ на исполнетата задолжителна резерва

n - стапка на надомест

d - број на денови во периодот на исполнување

Надоместот се плаќа по истекот на периодот на исполнување.

Казнени одредби

15. Народната банка пресметува и наплаќа казнена камата за неисполнување на задолжителната резерва од страна на банките и штедилниците:

- а. на неисполнетиот износ за целиот период на исполнување;
- б. на неисполнетата дневна состојба.

Банките и штедилниците се должни да ја платат казнената камата во рок од осум дена од денот на настанувањето на обврската.

Народната банка може да преземе и други мерки во случај на непочитување на одредбите од оваа Одлука.

Задолжителна резерва при статусни промени и одземање дозвола на банка/штедилница

16. Народната банка може да исклучи банка/штедилница од исполнувањето на задолжителната резерва од првиот ден на периодот на исполнување, доколку на банката/штедилницата ѝ е одземена дозволата за работа во текот на тој период.

17. Во случај на спојување или присоединување на банки во текот на периодот на исполнување, задолжителната резерва се пренесува на банката којашто продолжува да работи. Исполнувањето на задолжителната резерва претставува збир на исполнувањето на задолжителната резерва на банките коишто се спојуваат или се присоединуваат.

18. Во случај на поделба на банка во текот на периодот на исполнување, задолжителната резерва се пренесува на банките коишто продолжуваат да работат. Секоја банка презема дел од задолжителната резерва што претставува соодветен

сооднос од вкупната основа за задолжителната резерва на банката што е поделена. Истиот сооднос се применува и при исполнувањето на задолжителната резерва.

19. Во случај на спојување на штедилници заради формирање банка, присоединување на штедилници кон банка или преобразба на штедилница во банка во текот на периодот на исполнување, задолжителната резерва на штедилниците се пренесува на банката којашто продолжува да работи. Задолжителната резерва до крајот на тековниот период се исполнува на просечно ниво.

Завршни одредби

20. Оваа Одлука влегува во сила во рок од осум дена од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“, а ќе се применува од 11.02.2009 година.

21. Со денот на започнувањето со примена на оваа Одлука, престануваат да важат Одлуката за задолжителна резерва на банки („Службен весник на РМ“, бр. 159/07) и Одлуката за задолжителна резерва на штедилниците во денари („Службен весник на РМ“ бр. 20/03 - пречистен текст и 159/07).

О.бр.02-15/XIII-7/2008
25 декември 2008 година
Скопје

Претседател,
на Советот на Народна банка
на Република Македонија,
Гувернер,
м-р **Петар Гошев**, с.р.

ПРИЛОГ 1

Листа на обврски во домашна валута:

Обврски кон добавувачите и други обврски

2249 Добиени аванси во денари - Добиени аванси за други намени

Тековни сметки во денари

800 Нефинансиски друштва
801 Држава
802 Непрофитни институции кои им служат на домаќинствата
8053 Финансиски друштва - Осигурителни друштва
8054 Финансиски друштва - Пензиски фондови
8055 Финансиски друштва - Други финансиски друштва
807 Домаќинства
808 Нерезиденти
809 Ограничени тековни сметки

Депозити по видување во денари

810 Нефинансиски друштва
811 Држава
812 Непрофитни институции кои им служат на домаќинствата
8153 Финансиски друштва - Осигурителни друштва
8154 Финансиски друштва - Пензиски фондови
8155 Финансиски друштва - Други финансиски друштва
817 Домаќинства
818 Нерезиденти
819 Ограничени депозити по видување

Орочени депозити во денари

820 Нефинансиски друштва
821 Држава
822 Непрофитни институции кои им служат на домаќинствата
8253 Финансиски друштва - Осигурителни друштва
8254 Финансиски друштва - Пензиски фондови
8255 Финансиски друштва - Други финансиски друштва
827 Домаќинства
828 Нерезиденти

83 **Обврски по издадени хартии од вредност во денари и во денари со валутна клаузула**

Обврски по кредити во денари

840 Нефинансиски друштва
841 Држава
842 Непрофитни институции кои им служат на домаќинствата
8453 Финансиски друштва - Осигурителни друштва
8454 Финансиски друштва - Пензиски фондови
8455 Финансиски друштва - Други финансиски друштва
848 Нерезиденти

Орочени депозити и депозити по видување во денари со валутна клаузула

860 Нефинансиски друштва

- 861 Држава
- 862 Непрофитни институции кои им служат на домаќинствата
- 8653 Финансиски друштва - Осигурителни друштва
- 8654 Финансиски друштва - Пензиски фондови
- 8655 Финансиски друштва - Други финансиски друштва
- 867 Домаќинства
- 868 Нерезиденти

Обврски по кредити во денари со валутна клаузула

- 870 Нефинансиски друштва
- 871 Држава
- 872 Непрофитни институции кои им служат на домаќинствата
- 8753 Финансиски друштва - Осигурителни друштва
- 8754 Финансиски друштва - Пензиски фондови
- 8755 Финансиски друштва - Други финансиски друштва
- 878 Нерезиденти

Финансиски лизинг во денари

- 880 Нефинансиски друштва
- 8853 Финансиски друштва - Осигурителни друштва
- 8854 Финансиски друштва - Пензиски фондови
- 8855 Финансиски друштва - Други финансиски друштва
- 888 Нерезиденти
- 8890 Финансиски лизинг во денари со валутна клаузула - Нефинансиски друштва
- 88953 Финансиски лизинг во денари со валутна клаузула - Финансиски друштва - Осигурителни друштва
- 88954 Финансиски лизинг во денари со валутна клаузула - Финансиски друштва - Пензиски фондови
- 88955 Финансиски лизинг во денари со валутна клаузула - Финансиски друштва - Други финансиски друштва
- 8898 Финансиски лизинг во денари со валутна клаузула - Нерезиденти

ПРИЛОГ 2

Листа на обврски во странска валута:

- Обврски кон добавувачите и други обврски**
- 2250 Добиени аванси во странска валута - Добиени аванси во странска валута од странски банки
- 2259 Добиени аванси во странска валута - Останати добиени аванси во странска валута
- Пресметани расходи, разграничени приходи и времени сметки**
- 295 Други трансакциски сметки
- Тековни сметки во странска валута**
- 700 Нефинансиски друштва
- 701 Држава
- 702 Непрофитни институции кои им служат на домаќинствата
- 70511 Финансиски друштва - Банки - Лоро покриени акредитиви и гаранции во странска валута
- 70512 Финансиски друштва - Банки - Покритија по чекови и кредитни писма во странска валута
- 7053 Финансиски друштва - Осигурителни друштва
- 7054 Финансиски друштва - Пензиски фондови
- 7055 Финансиски друштва - Други финансиски друштва
- 707 Домаќинства
- 708 Нерезиденти
- 709 Ограничени тековни сметки во странска валута
- Специјални сметки во странска валута**
- 712 Специјални сметки на правните субјекти во странска валута
- 719 Други средства на правните лица во странска валута
- Депозити во странска валута**
- 720 Нефинансиски друштва
- 721 Држава
- 722 Непрофитни институции кои им служат на домаќинствата
- 7253 Финансиски друштва - Осигурителни друштва
- 7254 Финансиски друштва - Пензиски фондови
- 7255 Финансиски друштва - Други финансиски друштва
- 727 Домаќинства
- 728 Нерезиденти
- 73 **Обврски по издадени хартии од вредност во странска валута**
- Обврски по кредити во странска валута**
- 740 Резиденти
- 748 Нерезиденти
- Финансиски лизинг во странска валута**
- 780 Нефинансиски друштва
- 7853 Финансиски друштва - Осигурителни друштва
- 7854 Финансиски друштва - Пензиски фондови
- 7855 Финансиски друштва - Други финансиски друштва
- 788 Нерезиденти

3405.

Врз основа на член 64 став 1 точка 2 од Законот за Народната банка на Република Македонија (“Службен весник на РМ”, бр. 3/02, 51/03, 85/03, 40/04, 61/05 и 129/06), Советот на Народната банка на Република Македонија донесе

О Д Л У К А
ЗА ЗАДОЛЖИТЕЛЕН ДЕПОЗИТ КАЈ НАРОДНАТА БАНКА НА РЕПУБЛИКА
МАКЕДОНИЈА

1. Со оваа Одлука Народната банка на Република Македонија (во понатамошниот текст: Народната банка) ги утврдува условите под коишто банка издвојува задолжителен депозит кај Народната банка.

2. Банката е должна да издвои задолжителен депозит доколку на крајот на месецот оствари повисок раст на кредитите на населението од дозволените стапки на раст во однос на основата за пресметка.

Основа за пресметка претставува дозволената состојба на кредитите на население на 31.12.2008 година според Извештајот за утврдување на задолжителен депозит согласно Одлуката за задолжителен депозит кај Народната банка на Република Македонија (“Службен весник на РМ”, бр.73/08).

Во оваа Одлука, под кредити на населението се подразбираат вкупните краткорочни и долгорочни кредити (денарски, девизни и денарски со валутна клаузула) одобрени на населението, дефинирани во Извештајот за утврдување на задолжителен депозит (прилог 1).

3. Дозволените стапки на раст на кредитите на населението за секој месец се пресметуваат на кумулативна основа во однос на основата за пресметка, и тоа:

Месец	Дозволена стапка на раст на кредитите на население на крајот на месецот во однос на основата за пресметка	Месец	Дозволена стапка на раст на кредитите на население на крајот на месецот во однос на основата за пресметка
Јануари 2009	0,5%	Јули 2009	6,6%
Февруари 2009	1,2%	Август 2009	7,5%
Март 2009	2,1%	Септември 2009	8,3%
Април 2009	3,0%	Октомври 2009	9,3%
Мај 2009	4,2%	Ноември 2009	10,2%
Јуни 2009	5,4%	Декември 2009	11,3%

4. Висината на задолжителниот депозит се утврдува како разлика помеѓу остварената состојба на кредитите на населението на крајот на месецот и состојбата утврдена согласно стапките од точка 3.

5. Банката е должна најдоцна до 15. во месецот да го достави до Народната банка Извештајот за утврдување на задолжителен депозит од точка 2 став 3 на оваа Одлука, врз основа на состојбата на кредитите на населението на крајот на претходниот календарски месец.

6. Задолжителниот депозит се издвојува на посебна сметка кај Народната банка на 16. во месецот, а се исплаќа на денот на издвојување на депозитот за наредниот месец.

Доколку 16. е неработен ден, издвојувањето на задолжителниот депозит се врши првиот нареден работен ден.

7. Народната банка плаќа камата на издвоениот депозит, најмногу до висината на утврдениот задолжителен депозит согласно точка 4 од оваа Одлука.

Каматната стапка на задолжителниот депозит изнесува 1 % на годишно ниво.

Народната банка ја пресметува каматата со примена на следната формула:

$$K = \frac{ZD \cdot k \cdot d}{100 \cdot 360}$$

каде што:

K - камата на задолжителен депозит

ZD - износ на задолжителен депозит

k - каматна стапка

d - календарски број на денови

Каматата се плаќа по достасувањето на депозитот.

8. Доколку банката не издвои задолжителен депозит во согласност со утврдениот износ, должна е да плати законска казнена камата на разликата помеѓу издвоениот и утврдениот износ.

9. Одредбите од оваа Одлука што се однесуваат на банките се применуваат соодветно и на штедилниците и филијалите на странски банки.

10. Оваа Одлука влегува во сила со денот на објавување во “Службен весник на Република Македонија”, а ќе се применува од 01.01.2009 година.

О.бр.02-15/XIII-8/2008
25 декември 2008 година
Скопје

Претседател,
на Советот на Народна банка
на Република Македонија,
Гувернер,
м-р Петар Гошев, с.р.

Прилог 1

ИЗВЕШТАЈ
за утврдување на задолжителен депозит
за _____ година

(во илјади денари)

I.	Основа за пресметка-дозволена состојба на кредити на население на 31.12.2008 година	
II.	Дозволена стапка на раст на кредити на население	
III.	Дозволена состојба на кредити на население	
IV.	Остварена состојба на кредити на население	
	5071:Кредити во денари-Домаќинства - Физички лица	
	5171:Кредити во странска валута-Домаќинства - Физички лица	
	5271:Кредити во денари со валутна клаузула-Домаќинства - Физички лица	
	587:Финансиски лизинг во денари-Домаќинства*	
	597:Финансиски лизинг во странска валута-Домаќинства*	
	5997:Финансиски лизинг во денари со валутна клаузула - Домаќинства*	
V.	Разлика помеѓу остварена и дозволена состојба на кредити на население (IV-III)	
VI.	Обврска за издвојување на задолжителен депозит (се внесува доколку разликата е позитивна)	

Датум

_____

Потпис и печат

* Се внесува остварената состојба на физички лица

3406.

Врз основа на член 64 став 1 точка 22, а во врска со член 11 од Законот за Народната банка на Република Македонија („Службен весник на РМ“ бр. 3/02, 51/03, 85/03, 40/04, 61/05 и 129/06), Советот на Народната банка на Република Македонија донесе

О Д Л У К А

ЗА ДЕВИЗЕН ДЕПОЗИТ КАЈ НАРОДНАТА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Општи одредби

1. Со оваа Одлука се регулираат начинот и условите за пласирање на депозити изразени во евра (во понатамошниот текст: девизни депозити) кај Народната банка на Република Македонија (во понатамошниот текст: Народната банка).

2. Право на пласирање девизни депозити кај Народната банка имаат сите банки и филијали на странски банки (во понатамошниот текст: банки).

3. Банките пласираат девизни депозити преку аукции организирани од страна на Народната банка.

4. Каматните стапки на девизните депозити се утврдуваат од страна на Народната банка.

Висината на каматните стапки од став 1 од оваа точка е еднаква на каматните стапки на средствата пласирани во централните банки во евро-зоната, во меѓународните финансиски институции и на приносите на државни записи на земјите-членки на евро-зоната.

Аукции на девизни депозити

5. Народната банка спроведува аукции во утврдените термини на одржување.

6. Аукциите на девизни депозити се спроведуваат со примена на тендер со износи.

7. Народната банка, преку Електронскиот систем на Народната банка за пазарни операции (во понатамошниот текст: Електронскиот систем), доставува проспект до сите банки во кој се наведени условите за учество на аукцијата.

8. Во просpektот се наведуваат:

- датумот на одржувањето на аукцијата;
- времето на одржувањето и времето на приемот на понуди за учество на аукцијата;
- типот на тендерот за спроведување на аукцијата;

- ознаката на аукцијата во следниот формат: DDYYYY/NNN-DDD, при што:
  - кратенката DD означува дека станува збор за девизни депозити;
  - со YYYY се означува годината кога девизните депозити се пласирани;
  - NNN претставува реден број на аукцијата којашто се одржува во тековната година и
  - во DDD се наведува бројот на деновите на достасување на девизните депозити.
- датумот на уплата на девизните депозити;
- датумот на достасување на девизните депозити;
- износот на девизни депозити во евра којшто Народната банка го нуди на аукцијата;
- рокот на достасување на девизните депозити;
- индикативната каматна стапка;
- сметката на Народната банка за уплата на девизните депозити и
- минималниот износ за учество на аукцијата и износот на заокружувањето.

Народната банка може да го наведе во просpektот и максималниот износ за учество на аукцијата.

9. Банките ги доставуваат понудите за учество на аукцијата преку Електронскиот систем, со користење на сопственото корисничко име и лозинка. Во времето за прием на понудите, Народната банка нема увид во податоците коишто банките ги наведуваат во понудите.

Народната банка е должна да обезбеди тајност на условите понудени од банките.

10. Доставените понуди се неотповикливи по истекот на утврдениот термин за прием на понуди, при што понудите коишто не ги исполнуваат условите предвидени во оваа Одлука не се прифаќаат.

11. Во случај кога Народната банка нуди ограничен износ на девизни депозити, а вкупната побарувачка ја надминува понудата, понудите се распределуваат сразмерно на аукцираниот износ (принцип за сразмерна распределба).

Доколку при сразмерната распределба, како резултат на математичко заокружување на распределените износи, се јави потреба од зголемување на реализираниот износ, Народната банка има право да го зголеми реализираниот износ во однос на понудениот.

12. Народната банка, по електронски пат, ги известува банките за резултатите од аукцијата, во кои е содржана и дефинитивната каматна стапка на девизните депозити.

Секоја банка има пристап до сопствените резултати од аукцијата и до вкупните резултати од секоја поединечна аукција, преку Електронскиот систем.

13. Банките се должни да извршат уплата на пласираните девизни депозити на сметка на Народната банка на датумот на уплата утврден во просpektот.

14. На денот на достасувањето, Народната банка врши исплата на износот на пласираните девизни депозити и каматата.

Каматата се пресметува со примена на следнава формула:

$$K = \frac{D * k * d}{36000}$$

каде што:

K - камата на девизниот депозит

D - износ на девизниот депозит

k - каматна стапка

d - календарски број на денови

15. Процесот на аукција на девизни депозити може да биде прекинат поради:

- прекин на електричното напојување;
- нефункционирање на комуникациската опрема и серверите;
- дејство на виша сила (vis major).

При настанување на кој било од наведените ризици, аукцијата на девизни депозити се поништува. Народната банка дополнително ги известува банките за датумот и времето на одржување на следната аукција на девизни депозити.

Користење на девизниот депозит

16. Банката може да побара предвременно повлекување на девизниот депозит, делумно или во целост.

Износот којшто Народната банка го исплаќа врз основа на повлекување на девизниот депозит се пресметува со примена на следнава формула:

$$D_1 = D * \frac{1 + \frac{k * d}{36000}}{1 + \frac{k_1 * d_1}{36000}}$$

каде што:

D₁ - износ на средствата што се исплаќа

D - износ на користениот девизен депозит

k - каматна стапка на девизниот депозит

k₁ - ЕУРИБОР за преостанатиот период до достасувањето на девизниот депозит

d - календарски број на денови од денот на уплатата до денот на достасувањето на девизниот депозит

d₁ - календарски број на денови од денот на повлекувањето до денот на достасувањето на девизниот депозит

Казнени одредби

17. Доколку банката не уплати соодветен износ на девизни депозити согласно со резултатите од аукцијата, Народната банка ќе пресмета надомест за неуплатените средства по каматната стапка еднаква на ЕУРИБОР за соодветниот рок на достасување.

Банката е должна да го плати надоместот од став 1 од оваа точка, првиот работен ден од денот на настанувањето на обврската.

Народната банка го задржува правото да преземе и други мерки.

Завршни одредби

18. Оваа Одлука влегува во сила осмиот ден по денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“, а ќе се применува од 01.02.2009 година.

О.бр.02-15/XIII-9/2008
25 декември 2008 година
Скопје

Претседател,
на Советот на Народна банка
на Република Македонија,
Гувернер,
м-р Петар Гошев, с.р.

ЈП СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РМ ВИ ГИ НУДИ СЛЕДНИТЕ ИЗДАНИЈА:

150,00 ден.

1

**ЗАКОН
ЗА СОПСТВЕНОСТ
И ДРУГИ СТВАРНИ
ПРАВА**
(редакциска збирка),
2007

150,00 ден.

2

**ЗАКОН
ЗА ПРЕКРШОЦИТЕ
ЗАКОН ЗА ПРЕКРШОЦИТЕ
ПРОТИВ ЈАВНИОТ РЕД
И МИР**
(редакциска збирка),
2007

400,00 ден.

3

**ЗАКОН
ЗА БЕЗБЕДНОСТ
НА СООБРАЌАЈОТ
НА ПАТИШТАТА**
(редакциска збирка),
2007

ПОРАЧКА БР. 163

Со ова неотповикливо го порачувам изданието под реден број: _____
во _____ примероци.

Доказот за извршена уплата на жиро с-ка 300000000188798 и порачката ги испраќаме по пошта на адреса бул. „Партизански одреди“ бр. 29, п. фах 51, 1000, Скопје, или на телефакс број + 389-2-311-22-67.

Порачател: _____ Место: _____
ул. _____ бр. _____, тел./факс _____

Во _____, _____ 2008 година.

(М.П.)

Потпис на порачателот

www.slvesnik.com.mk
contact@slvesnik.com.mk

Издавач: ЈП СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА, ц.о.-Скопје
бул. „Партизански одреди“ бр. 29. Поштенски фах 51.
Директор и одговорен уредник - Тони Трајанов.
Телефони: +389-2-3298-860, 3290-471, 3290-449.
Телефакс: +389-2-3112-267.

Претплатата за 2008 година изнесува 9.200,00 денари.
„Службен весник на Република Македонија“ излегува по потреба.
Рок за рекламации 15 дена.
Жиро-сметка: 300000000188798.
Депонент на Комерцијална банка, АД - Скопје.
Печат: ГРАФИЧКИ ЦЕНТАР ДООЕЛ, Скопје.

ISSN 0354-1622

2008163